

Stads Bibl. R'dam

1390 E 14

W 6
4

1390
E 14

K O R T E
WEGWYZER

D E R

ENGELSCH E TAALE;

Behelzende de noodigste en weezendlykste
Letterkonstige Regelen, om spoedig
zonder yeel moeite tot kennisse
dier Taale te geraaken.

A C O M P E N D I O U S
G U I D E

To the

ENGLISH LANGUAGE;

Containing the most necessary and essential
Grammar-Rules, whereby one may spee-
dily & without much difficulty attain
to the knowledge of the afore-
said Language.

Door W^m. S E W E L.

Te AMSTERDAM,

By de JANSOONS VAN WAESBERGE,
Boekverkopers op 't Water. 1735.

1735 Sewel 1 deel 1/3

AAN DEN
LEEZER.

VErwacht niet, Leczer, dat ik
U met een lange en groot-
fche aanspraak zal ophouden ;
ik heb in dit gansche Werkje
getracht kort te zyn ; dies zoud het een
wanschikkelyk gestél weezen , indien
ik met een wydlopige Voorrede breed
van de nuttelykheyd deezer SPRAAK-
KONST opfneede. Alles , wat ik voorheb
u te zeggen , komt hierop uyt , dat my
nóg heugt , hoe verdrietig 't my voor-
quam , toen ik jông was , myn hoofd te
breeken met het doorlezen van een
party régelen , die meer dienden om eenen
Leering te verbysteren , dan om hem
voort te helpen. Want de hedendaag-
fche taalen , inzonderheyd de Engel-
fche , in alles naar de Latynsche Gram-
matica te schikken , is voor zulke , die
Latyn kennen , van weynig óf geen
dienst , en voor anderen , die van die
taale onkundig zyn , een groote ver-
hinde-

AAN DEN
L E E Z E R .

VErwacht niet, Leezer, dat ik
U met een lange en groot-
sche aanspraak zal ophouden ;
ik heb in dit gansche Werkje
getracht kort te zyn ; dies zoud het een
wanschikkelyk gestél weezen , indien
ik met een wydlopige Voorreede breed
van de nuttelykheyd deezer SPRAAK-
KONST opsneede. Alles , wat ik voorheb
u te zeggen , komt hierop uyt , dat my
nóg heugt , hoe verdrietig 't my voor-
quam , toen ik jong was , myn hoofd te
breeken met het doorleezen van een
party régelen , die meer dienden om eenen
Leering te verbysteren , dan om hem
voort te helpen. Want de hedendaag-
sche taalen , inzonderheyd de Engel-
sche , in alles naar de Latynsche *Gram-
matica* te schikken , is voor zulke , die
Latyn kennen , van weynig óf geen
dienst , en voor anderen , die van die
taale onkundig zyn , een groote ver-
hinde-

Aan den L E E Z E R.

hinderling. Hierom heb ik getracht beknóptelyk, 't gene dat noodigst ge- weeten dient, voor iemand, wien 't niet gebeuren mag het Engelsch door ver- keering met Engelschen te leeren, op 't papier te stellen; om daar door een ge- maklyker leermiddel aan de hand te ge- ven, dan daar men zich voor dezen mede heeft moeten behelpen. Meer moeite heeft my dit gekóst, dan veele zullendenken; dóch ik zal my dat ge- troosten, doordien ik my verzekerd hou- de, dat andere uyt deezen mynen ar- beyd groot nut zullen kunnen trekken. Dit is alles, wat ik hier mede beoog; want voordeel steekt 'er voor my niet in: en zo de Leerling hier door op een ligte wyze aangeleyd wordt, dan houd ik my voldaan.

W. S.

K O R T E

K O R T E

W E G W Y Z E R

D E R

ENGELSCHE TAALE.

DE Engelschen hebben dezelfde lette- ren als de Nederduytschen, dóch zy noemenze anders; weshalven ik der zelve klank zo ná in geschrifte zal trachten uyt te drukken, als 't my moogelyk is.

A Wordt by hen niet zo volmondig ge- noemd als by ons, maar met een blaeten- de klank, aldus Æ. B, bi. C, ci. D, di. E, i. F, ef. G, dsji. H, ætfsj. I, y. K, kæ. L, el. M, em. N, én. O, o. P, pi. Q, kuuw. R, er. S, es. T, ti. U, joew. W. dubbeljoew. X, ix. Y, wy. Z, iszerd.

Onder deeze zyn A, E, I, O, U. *Vo- kaalen óf klinkers*: dóch J. en V. zyn *Con- sonanten óf Medeklinkers*: en Y is een *Klin- ker en Medeklinker*, gelyk blykt in de woor- den *Yardt, yoke, sky, en marry*, lees *Jaard, jook, sky, marri.*

A 3

Nad-

NAdemaal nu de Spelling en uitspraak der Engelschen zeer veel van de Nederduytsche verscheelt, heeft het my niet ondienstig gescheenen, om in 't kort eenige onderrechtingen daar van te geeven; alhoewel ik echter bekennen moet, dat 'er verscheydene klanken zyn, die men onmoogelyk door eene beschryvinge volmaaktelyk kan uytdrukken; doch ik zal daar in zo nâ komen als 't my doenlyk is. 't Waare onder-tusschen te wenschen, dat de Engelschen zelve zich eens zodanig bevytigden om hunne Spelling te beschaaven, en de overtollige letteren te verbannen, als de Franschen en Hóllanders hebben gedaan; dóch 't schynt wel, dat zy den dienst, die daarin zoude stecken, nóg zo zeër niet hebben aangemerkt, als de zaak wel vereyschte. Niettemin moet men bekennen, dat zy niet ganschelyk in dit stuk leedig gestaan hebben; want in 't leezen van oude boeken vindt men nóg merkelyk meer overtollige letteren, als in deeze, die hedensdaags gedrukt worden; gelyk blykt in de wóorden *Goe, cbilde, minde, righteousness, moneth, &c.* die men nu ter tyd speldt: *Go, cbild, mind, righteousness, month.* Zo schryft men nu ook somtyds *Burden, murder, fadom*, in plaats van *Burthen, murthber, fathom*; desgelyks, *Complete, extreme, su-*
prema

preme, voor *compleat, extream, supream*; en *Hony, mony, peny, chance, gard, &c.* in plaats van *honey, money, penny, chaunce, guard*. 't Verdubbelen der Medeklinkeren aan 't end is ook tegenwoordig zo veel niet in 't gebruyk als voor deezen; want men ziet al dikwils, *Pen, war, &c.* in plaats van *Penn, warr*, hoewel echter verscheydene onder de Engelschen het laatste beter oordeelen. Zo ziet men nu ook al veel *Eafy, jealousy, &c.* in plaats van *eafie, jealousy*: *Thief* in plaats van *theef*; *Spiete* in plaats van *spight*; en *Roll* in plaats van *rowl*. Sommige beginnen ook *Cloke, smoke, sope*, in plaats van *cloak, smeak, soap*, te spelden, maar 't is evenwel nog niet algemeen; maar *thó* in plaats van *though* is reeds vry gemeen geworden. Dóch 't komt aan vreemdelingen geweldig misselyk voor, als zy hooren dat de uytpraak zo byster veel van de spellinge verscheelt, dat 'er byna geen overeenkomst is; gelyk als *Henketsjer* voor *Handkerchief*; *Surfjon* voor *Chirurgion*; *Fleem* voor *Pblegm*; *Piepel* voor *People*; *Vittels* voor *Victuals*; *Huffif* voor *Houf-wife*, en *Sennyt* voor *Sevennight*. Maar dewyl dit wat in 't grós gezegd is, zo zal ik liever letter voor letter eens doorloopen, en beginnen met de

A. Deeze letter wordt by de Engelschen genoemd

KORTE WEGWYZER

noemd *Æ*, en heeft veelyds de klank van 't geblaet der schapen, zynde dit dezelfde klank, die men hoort in de Nederduytsche woorden, *waereld, paerd, kaers, zwaerd*, enz. gelyk als *Age, grace, name, place, fable, create, &c.* lees *ædsj, gras, nem, plas, fabel, creat*: Echter wordt zy in sommige woorden byna als in 't Hollandsch uytgesprooken, gelyk *Man, animal, bastard, singular, particular, mutual, altar, was, water, damnable*, (in welk woord de laatste *a* schier niet gehoord wordt) *apply, arrest, assist*, enz. In sommige woorden wordtze als *aa* uytgesprooken, gelyk als *All, also, bald, false, halter, quart, quarter, war*: lees *Aal, aalso, baald, faalt, baalter, quaart, quaater, wiar*. Men vindt ook woorden, daar ze zo kort wordt uytgesprooken, dat men 'er geen andere klank van hoort dan die van een flauwe *E*, gelyk als *Miracle, couroge, damnable, spectacle*, lees *Mirrekel, kórredsjs, damnebel, spēktekel*. En in sommige woorden wordt ze niet gehoord, als *Bread, dealt, earth, bead*, lees *Bred, delt, erth, bed*; doch *to Read, leezen*, spreekt men byna uyt, *Ried*; en *Read, geleezen*, spreekt men uyt *Red*.

AE is niet gebruykelyk als in eygene naamen, óf woorden, van 't Latyn afkomstig,

der ENGELSCHE TAALE. 9

stig, gelyk *Æneas, Æquator, ætherial, ærial*, en wordt uytgesprooken als *E* in 't Neerduytsch.

AI heeft mede omtrent dezelfde klank als 't geblaet der schapen, als *Aid, ail, aim, airy, brains, chain, dairy, despair, fair, bail, plain, repair, stain*. lees *Æd, æl, æm, brans, tjsen, dery, desper, fer, bal, plæn, reper, stæn*: doch 't woord *Raisins* spreekt men uyt *reezins*; hier van zyn ook uytgezonderd de woorden, *Certain, fountain, moutain, villain*, les *Serten fountain, mouten, villen*.

AU wordt byna uytgesprooken als *AA*, gelyk *Aunt, daunt, August*, lees omtrent *Aut, daant, Aagust*.

AW klinkt ook als *AA*, gelyk *Aw, awl, bawd, bawl, law*. lees byna *Aa, aal, baad, baal, laa*.

AY heeft het zelfde geluyd als *AI* in 't Engelsch; gelyk *Day, may, stay, way*. lees *Dæ, mæ, ste, wæ*.

B wordt uytgesprooken als by ons, uytgezeyd in de woorden, *Debt, debtor, indebted*, daar zy niet genoemd, maar de klank der *t* verdubbeld wordt; want men zegt *Dett, dettor, indetted*: Ook wordt ze schier niet gehoord in de woorden *Climb, comb, doubt, dumb, limb, subtil, tomb, womb*. lees ten naasten by *Tlym, koom,*

10 KORTE WEGWYZER

koom, deüt, dom, lim, füttel, toem, woem.

C, staande voor *e* óf *i*, wordt uytgesproken als **C**, en voor *a*, *o*, en *u* als een **K**; ook spreekt menze uyt als een **k**, wanneer zy een sillaab eyndigt, gelyk als *Accoast, occur, victory*, lees *akkoost, okkur, vikteri*; maar *Accéss, áccident*, lees *Akjes, áksident*.

CH heeft een klank, die ons ongewoon is, en men niet beter als door deze letteren **Tsj**, eens gahns uytgesproken, aan onze landsluyden kan verbeelden, en wordt gehoord in de woorden, *Chamber, charter, cherry, cbild, choice, chöfen, chuse*. lees *Tsjamber, tsjaarter, tsjerri, tsjyld, tsjuys, tsjofen, tsjuus*. als ook in *Arch, Archbisshop, bench, each, breach, broach, rich, clinch, much, such, which, church*. lees *Aartsj, Aartsj-bisjop, bentsj, eetsj, breetsj, brootsj, ritsj, klintsj, mutsj, sutsj, whitsj, tsurtsj*. In sommige woorden wordt 'er een **t** bygevoegd, zonder dat men echter eenige zonderlinge verandering in de uyt-spraak verneemt; gelyk in *Catch, fetch, ditch, kitchen, notch*. lees *Katsj, fetsj, ditsj, kitsjin, notsj*. Maar 't woord *Anchor* wordt uytgesproken *anker*; en de woorden *Antioch, Archangel, character, eunuch, Cbrist, Cbristian, chrónicle*, worden

der ENGELSCHÉ TAALE. 11

den uytgesproken *Antioch, Arkangel, karakter, esnuk, Kryst, Kristian, krónnikel*; en voor *Schism*, lees *sijsm*.

CL wordt schier uytgesproken als **TL**. gelyk *Clause, close, clever, clear, clock, clout*, lees byna *Tlaas, loos, tlihver, tlier, tlok, tlout*.

Dwordt uytgesproken als by de **Hóllanders**.

E Achter aan een woord komende wordt niet uytgesproken, als *Care, face, make, pale, extrémé, hence, close, love, done, house, mice, life, hire, use, malice, justice*. lees *Kær, fæs, mæk, pal, extreem, bens, loos, lóf, dón, hous, mys, lys, byr, uus, mallis, dsjustis*. Hiervan zyn uytgezonderd de woorden *Jessé, Manassé, Epitamé, Phebé, Penelopé, Jubilé*. Ook word ze dikwils in 't midden van een woord verzwegen, als in *Safety, timely, wideness, times*, lees *Sæfti, tymli, wydnes, tyms*. Niettemin staat aan te merken, dat de sillaab, gaande voor een **E**, die men verzwigt, daar door verlengd wordt, als blykt in *Dame* eene *Vrouw*, en *Dam* een *dam*; to *Gap* gaapen, en *gap* een opening óf gat: *Mile* een myl, *Mil* een moolen; *Tune* een toon óf galm, en *Tun* een ton; *Wine* wyn, en *to win* winnen; lees derhalven *Dæm, gap, myl, tuun, wyn*.

12. KORTE WEGWYZER

In sommige woorden wordt ze in de uyt-
spraak verplaatst, als *Acre*, *sepulchre*,
fickle, *fire*; lees *Æker*, *sepulker*, *sikkel*,
fyër.

In verscheydene woorden klinkt ze als I,
gelyk *Be*, *be*, *sbe*, *me*, *we*, *even*, *evening*,
evil, *here*; lees *Bi*, *bi*, *sji*, *mi*,
wi, *iven*, *ivening*, *ifvel*, *hier*. In an-
dere klinkt ze weer heel sterk als E, gelyk
Smell, *felt*, *detër*, *refër*; en in veele
woorden wordt ze verbeeten, als *Moved*,
loved, *destroyed*, *disposed*, *denied*, die men
veeltyds uytspreekt, *Moew'd*, *low'd*, *de-*
stroy'd, *dispoos'd*, *deny'd*.

Ook klinkt ze in sommige woorden als
U, gelyk *Few*, *new*, *sewet*; lees *Fuuw*,
nuuw, *suwet*.

E A wordt uytgesproken als EE; gelyk
Bear, *clean*, *conceal*, *speak*; lees *Beer*,
cleen, *konceel*, *speek*, enz. Echter worden
eenige woorden daarvan uytgezonderd,
gelyk *Breath*, *death*, *cleansè*, *feather*,
bead, *hæven*, *leather*, *meadow*, *meas-*
ure, *ready*, *realm*; lees *Breth*, *deth*, *ilens*,
fether, *bed*, *befven*, *lether*, *meddow*,
meszuur, *reddi*, *râlm*. Dóch *Clear*, *dear*,
near, *appear* spreekt men byna uyt *Tier*,
dier, *mer*, *appier*. En *Beauty* spreekt men
schier uyt *buuwti*.

EE wordt uytgesproken als IE, gelyk
Eel,

der ENGELSCHER TAALE. 13.

Eel, bee, see, bleed, need, feed, feel,
keep, sheep, fleet, street. lees Iel, bie,
sie, blied, nied, fied, fiel, kiep, sjiop,
fliet, striet; en voor *Breech*, lees *Britsj*.

E I wordt uytgesproken byna als Æ, als
in *Leisure*, *weight*, *streight*. lees *Laesuur*,
wæt, *stræt*.

EW wordt uytgesproken als Uuw, ge-
lykblykt in de woorden *Brew*, *sew*, *new*;
lees *bruuw*, *fuuw*, *nuuw*.

F wordt uytgesproken als by de Hóllan-
ders.

G. (die de Engelschen *Dsjie* noemen) ko-
mende voor A, O, en U, wordt schier uyt-
gesproken als by ons; dóch echter niet
zo scherp, zynde de klank tusschen G en
K, als in de woorden *Galley*, *garland*,
garret, *gastly*, *go*, *God*, *gospel*, *gout*, *gul*,
gum, *gun*, *guilt*, *gut*: dezelfde klank
heeft zy ook voor een Medeklinker, ge-
lyk als in *Glad*, *glafs*, *glib*, *glory*, *glut-*
ton, *gnat*, *gnaw*, *gracious*, *grast*, *grant*,
grafs, *grief*, *gristle*, *grocer*, *ground*, *grum-*
ble. Uytgezeyd dat men ook menigmaal
G L schier uytspreekt als DL. Gelyk
in 't vervólg zal gezegd worden.

Maar G voor E óf I wordt uytgesproo-
ken als DSJ in éénen galm, als in de
woorden *General*, *gentle*, *George*, *giant*,
ginger, *language*, *badge*, *bridge*, *huge*,
A 7. knew.

knowledge, lodge, lodging, judge, grudge, fringe, strange. lees *Dsjeneral, dsjentel, dsjordsj, dsjyant, dsjindsjer, langwidsj, batsj, bridsj, tnowledsj, lodsj, lodsjing, dsjudsj, grudsj, frindsj, strandsj.*

Niettemin worden eenige woorden hiervan uytgezonderd, en uytgesprooken byna als *G* by ons, gelyk als *Geer, geeje, gelded, get, beget, forget, together, anger, dagger, hunger, monger, finger, linger, tiger, gibberish, giddy, giggle, gilled, begin, gird, girdle, girl, give, forgive, druggift.* Als ook die woorden, welke van een werkwoord, dat in de (*) Onbepaalende wyze in *G* eyndigt, afkomstig zyn; gelyk *Hanged, bangings, van to Hang; en Singer, singing, van to Sing; Begger, begging, van to Beg:* mitsgaders woorden van vermeerderinge of vergrootinge, welker oorspronkelyk woord in *g* eyndigt, als *Bigger, biggest, van big; longer, longest, van long; stronger, strongest* van *strong.*

G voor *N* wordt niet of heel flauw uytgesprooken, als in *Reign, forreign, feign;* lees *Ren, forren, fæn.* Dóch in *Gnasb, gnat, gnaw,* wordt ze zo flauw gehoord, dat men eerder een klank van een

(*) *Modus infinitivus.*

een *D* daarvoor schynt te bespeuren, wordende die woorden byna uytgesprooken, *Dnasj, dnat, dnaw.*

GH voor aan een fillaab komende wordt schier uytgesprooken als *G* by ons; gelyk in de woorden *Gheft, ghoft.* Dóch een fillaab sluytende, als 'er een *U* voorgaat, zo verneemt men de klank daarvan niet, maar de *U* wordt uytgesprooken als een *V*, gelyk in *Rough, enough, cough, laugh, draught,* zegt men byna *Rov* of *ruf, enoov, kóv, laav, draav;* evenwel worden de woorden *Haughty, naughty, daughter,* byna uytgesprooken *Hauti, naati, daater.* En de woorden *Highb,ighb, eight, weighb, inweighb* spreekt men uyt *Hy, ny, et, wat, inwei.* De woorden *Though,* (voor 't welk men nu ook al veel *thô* schryft) *ought, bough,* worden schier uytgesprooken, *tho, oot, boo:* dóch *bought, nought, fought* kan men zwaarlyk door een beschryving uytdrukken, wordende de *G* niet alleen niet uytgesprooken, maar aan de *O* *U* ook een klank bygezet, waar onder men iets van een *A* schynt te verneemen.

G aan 't eynde van een woord heeft de zelfde klank ontrent, als by ons in de woorden *Ding, jong, zong;* evenwel zyn 'er andere woorden, waarin ze maar flauw

16. KORTE WEGWYZER

flaauw gehoord wordt, als *Loving*, *schilling*, &c.

GL word schier uytgesprooken als **DL**, als *Glad*, *glafs*, *glean*, *glister*, *glib*, *glory*, *glow*, *glue*. lees byna *Dlad*, *dlas*, *dleen*, *dlister*, *dlary*, *dlóf*, *dluuw*.

GN klinkt byna als **DN**, gelyk in *Gnaw*, *gnasb*, *gnat*. lees omtrent *Dnaa*, *dnasj*, *dnat*.

H, die by de Engelschen *Ætsj* wordt genoemd, heeft doorgaans dezelfde klank als by ons; echter wordt ze in de woorden *Heir* en *hour* niet, en in 't woord *Honest* weinig gehoord. Van **CH** en **GH** is reeds op zyne plaats gezegd. **PH** wordt uytgesprooken als een **F**. **RH** wordt met een geblaas uytgesprooken, als *Rbeum*. **SH** wordt uytgesprooken als **SJ**, gelyk *Shabby*, lees *Sjabbi*: zie onder de **S**. **TH** heeft een vreemde klank: zie onder de **T**. **WH** wordt ook met een geblaas uytgesprooken, als *Wbistle*.

I wordt by de Engelschen **Y** genoemd, en ook veelyds uytgesprooken als **Y**; gelyk in *Ice*, *child*, *mild*, *blind*, *kind*, *mind*, *light*, *night*, *right*, *sight*, *idle*, *bible*, *title*, *iron*, *private*, *climb*, *Christ*, *ise*, *island*, *pride*, *slide*, *time*, *crime*, *guile*, *guise*; lees *Ys*, *tsjyld*, *blynd*, *kynd*, *mynd*, *lyt*, *nyt*, *ryt*, *syj*, *ydel*, *bybel*, *tytel*, *yron*, *pry*.

der ENGELSCHER TAALE. 17

pryvet, *tlym*, *kryft*, *yl*, *yland*, *pryd*, *slyd*, *tym*, *krym*, *gyl*, *gys*.

Niettemin behoudt ze in veele woorden ook de klank van **I**, als *Visible*, *children*, *Christian*, *sin*, *firmament*, *sing*, *sting*, *sing*, *sinner*, *skinner*, &c. En men zou schier mogen zeggen, dat zy maar alleen als **Y** moet uytgesprooken worden, wanneer de sillaab door een **E** achter de Medeklinker komende; (óf door eenige andere letter, die niet uytgesprooken wordt, gelyk de **G** in 't woord *Light*) verlengd wordt, als in *Life*, *wife*, *iale*, &c. lees *Lyf*, *wyf*, *ydel*: want belangende de woorden *Child*, *mild*, *blind*, &c. men vindt in oude boeken, dat dezelve niet alleen plachten gespeld te worden *Chyld*, *mynd*, *blynd*, maar ook *Cbilde*, *minde*, *blinde*. Dóch deeze régel heeft ook haare uytzondering, als blykt in de woorden *to Give*, *to live*, lees *Giv*, *liv*. Voorts klinkt ze in de woorden, *Sir*, *stir*, *dirt*, *first*, *tbird*, *bird*, *sbirt*, byna als een doffe **U**; en 't woord *Hither* spreekt men uyt *Hedder*, *Girt* als *gerl*, en *virtue* als *vertuw*.

J spreken de Engelschen even eens uyt als zy de **G** voor een **E** óf **I** uytspreeken, teweeten als **DSJ**, gelyk, *Jack*, *jaw*, *jest*, *Jew*, *jig*, *join*, *journey*, *joy*, *judge*, *jump*.

18 KORTE WEGWYZER

jump, just. lees *Dsjak, dsjaa, dsjest, dsjuuw, dsjig, dsjuyn, dsjurny, dsjoy, dsjudsj, dsjump, dsjust.*

K wordt uytgesprooken als by ons; dách wanneer 'er een *N* naa volgt, zo te zeggen, niet gehoord, maar schier als een *T* uytgesprooken, als in *Knife, know*, lees byna *Tnyf, tnoo.*

L heeft de zelfde klank als by ons, uytgezeid dat zy in eenige woorden doorgaans niet wordt uytgesprooken, gelyk als in *Chalf, half, chalk, talk*, waarvoor men meestentyds zegt, *Kaaf, haaf, tsjaak, taak*; zo zegt men voor de woorden *Could, would, should* ook veelyds *Koed, woed, sjoed.*

M klinkt eveneens als by ons.

N wordt uytgesprooken als by ons, uytgezeid dat ze in de woorden *Damn, column, autumn, solemn, &c.* maar flauw gehoord wordt.

O heeft verscheydenerley klanken; want in de woorden *Hojé, rose, globe, robe, force*, wordt hy lang uytgesprooken, als *Hoos, roos, gloob, roob, foors*; maar in de woorden *Come, some*, klinkt hy dof, als *wom, som*. Dách in de woorden *Lowe, glove, dove, above*, heeft hy een harde klank, als *Lóf, dlóf, dóf, abóf.*

In sommige woorden is de klank eenig-
sins

der ENGELSCHE TAALE. 19

sins gemengd, byna als of 'er een *A* onder gehoord wierd, als *God, rod, bot, box, born, born, frost, soft, bodkin.*

In de woorden *Comb, port, sport, botb, ghost, most, post, rost, toft*, wordt hy lang uytgesprooken, als *Koom, poort, spoort, booth, goost, moost, poost, roost, toost.*

In sommige woorden is de klank als **OU** by ons, gelyk in de woorden *Bold, bolt, cold, gold, roll*; lees *Bould, boult, kould, Gould, roul.*

In de woorden *Rome, lose, move, prove, do, to, behove, tomb, womb*, hoort men de klank van de Nederduytsche **OE**; want men zegt, *Roem, loes, moev, proev, doe, toe, behoev, toem, woem.*

En in de woorden, *Yolk, maggot, anchor, wamen*, wordt hy ganfch niet gehoord, want men zegt, *Jelk, magget, anker, wimmen.*

O A wordt uytgesprooken als **OO** in 't Neerduytsch, als blykt in de woorden *Oak, oar, oarb, oats, boar, boat, cloak, coach, coat, load, loaf*; lees *Ook, oor, ootb, oots, boor, boot, klook, kootsj, koot, lood, loof*. Doch de woorden *Groat, broad, abraad*, spreekt men byna uyt *Graad, braad, abraad*; en voor 't woord *Oat-meal* zegt men *Atmeel.*

O E klinkt somtyds als by ons, als in *Sboe, doe,*

doe; lees *Sjoe*, *doe*: maar *Foe*, *toe* wordt uytgesprooken, *Foo*, *too*. Dóch in de woorden *Oecónomy*, *oecumenical*, &c. die van 't Grieksch herkomstig zyn, wordt de O niet gehoord, en de E maar uytgesprooken.

O I wordt schier uytgesprooken als *UY* by ons, gelyk in de woorden *Oil*, *óintment*, *annoient*, *woid*, voor welke men byna zegt, *Uyl*, *uyntment*, *annuynt*, *vuyd*.

O O wordt uytgesprooken als *OE* in 't Neerduytsch, als blykt in de woorden *Book*, *hoop*, *fool*, *stool*, *wood*, *stood*, *moon*, *soon*, *doom*, *room*; lees *Boek*, *hoep*, *foel*, *stoel*, *wed*, *stoed*, *moen*, *soen*, *doem*, *roem*.

Doch de woorden, *Wool*, *blood*, *good* spreekt men met een doffe klank uyt, byna als *Wol*, *blud*, *gud*, wanneer men de U op zyn Hoogduytsch uytspreekt. En 't woord *Door* klinkt even als by ons.

O U wordt somtyds uytgesprooken als by ons, gelyk blykt in de woorden *Our*, *out*, *ounce*, *cloud*, *about*, *stout*, *mouth*, *mould*, *foul*, *house*, *mouse*, *louse*, *souldier*, *shoulder*. lees *Our*, *out*, *owns*, *cloud*, *about*, *stout*, *mouth*, *mould*, *foul*, *hous*, *mous*, *lous*, *souldjer*, *souldjer*.

In sommige zulke woorden hoort men byna niets van de U, gelyk in *Four*, *course*, *scour-*

sourge, *though*, *courage*, waar voor men schier zegt, *Foor*, *koors*, *Jkoordsj*, *thoo*, *Kórredsjs*.

In andere daarentegen wordt de O schier niet gehoord, gelyk in *Country*, *courtesy*, *journey*, *young*, *nieghbour*, *vicious*, *malicious*, *righteous*, *treacherous*; lees *kuntri*, enz. In veele woorden hoort men ook de klank van O E, zo als die by ons uytgesprooken wordt, als in *You*, *your*, *could*, *should*, *would*, *youth*, *source*. lees *Joew*, *joewr*, *koeld*, *sjoeld*, *woeld*, *joewtb*, *soers*. De woorden *Bloud*, *floud*, *trouble*, *doublet*, klinken enigins als een doffe O; als *blod*, *flod*, *trobbel*, *dobblet*, daar in 't tegendeel de woorden *Courage*, *flourish*, *nourish* schier uytgesprooken worden, *Kórredsjs*, *flórrisjs*, *nórrisjs*.

In de woorden *Ought*, *nought*, *brought*, *bought*, *fought*, *fought*, *thought*, *wrought*, wordt de U G niet gehoord, en de O zo breed uytgesprooken als of'er een A onder vermengd was. De uytpraak van 't woord *Cough* vereycht mondeling onderwys; voor *Borough* en *thorough* lees *Bórre* en *thórre*, of *throe*. Voor *Rough*, *tough*, *enough* lees byna *ruf*, *tuf*, *enuf*, mits dat men de U op zyn Hoogduytsch uytspreeke.

OW wordt somtyds uytgesprooken als OO, gelyk

22 KORTE WEGWYZER

- gelyk in *Low, sow, know, snow, flow, own.* lees *Loo, soo, tnoo, snoo, floo, oon.* Doch de woorden *cow, owl, bowl, fowl, towel, tower, scow,* spreekt men uyt *kouw, oul, boul, foul, touwel, touwer, skour*: maar in de woorden, *Follow, sorrow, window* wordt de *W* weinig gehoord.
- O** Y heeft ontrent dezelfde uytpraak als van *O I* is gezegd, als in *Oyl, rejoyce*; lees ontrent *Uyl, redsjuys*: echter hoort men in de woorden *Boy, joy* byna de klank van *Baai, dsjaai*.
- P** wordt uytgesproken als by ons, doch in de woorden, *Pfalm, tempt, temptation, receipt, &c.* niet gehoord.
- Q** wordt als by ons uytgesproken, uytgezeyd in de woorden *Exchequer, publique, antique, relique*, waar voor men zegt *Exsjekker, publik, antik, relik*.
- R** heeft geen andere klank dan by ons.
- S** heeft doorgaans de eygenste klank als by ons, dat is te zeggen met een siffend geluyd, gelyk de Vriezen die meest altyd uytspreeken, en welke klank bespeurd wordt in de Nederduytsche woorden, *Sap, saus, sederd, servét, sober, som, suf, suyker, suyzelen*. Niettemin heeftze in 't midden van sommige woorden een platte klank, teweeten die van de *Z*, als blykt in *Incision, provizion, usual, leisure, osier, bosier,*

der ENGELSCHE TAALE. 23

- bosier, crosier*, waarvoor men zegt *Incision, provizion*, (of anders *incisjon, provizion,*) *usual, lezuur, oziër, boziër, croziër*: zynde dit die platte klank, welke men verneemt in de Nederduytsche woorden, *Zaag, zee, zien, ziel, zoet, zuur*.
- In de woorden *Isle, Island, Viscount*, wordt de *S* niet uytgesproken, want men zegt *Yl, Yland, Vikount*.
- S** H wordt uytgesproken als *S ʒ* eensgalms by ons, gelyk blykt in de woorden *Shade, shall, sharp, she, shear, shew, shift, ship, shoe, shoot, shore, shot, shoulder, sbrine, shun, shut, shy, lash, flesh, fish.* lees *Sjed, sjal, sjaarp, sje, sjeer, sjuuw, sjift, sjip, sjoe, sjoet, sjoor, sjot, sjoulder, sjryn, sjun, sjut, sju, lasj, fletsj, fisj*.
- T** wordt even als by ons uytgesproken; maar in veele woorden, van 't Latyn afkomstig, neemt zy de klank van *C* aan, als in *Action, corruption, generation, protection, temptation, patience, martial, nuptial, essential, licentious, equinoctial, ingratiat.* lees *Akcion, corrupcion, &c.* zo ook voor *Egyptian, stationer*; lees *Eed-sjipcian, stacionner*.
- Doch in de woorden, daar een *S* even voor de *T* komt, behoudt de *T* haar eygen

eygenklank, als in *Christian*, *bestial*, *question*; als ook in de woorden *Pitied*, van *pity*; *mighsier*, van *mighly*; *untied*, van *ty*; *oportunities*, van *oportunity*.

TH heeft een klank, die men door geen beschrijving kan uytdrukken, en moet alleen door 't gehoor geleerd worden; alles wat men 'er van kan zeggen, is, dat men de tong in 't uytspreeken als met een geblaas tegen de tanden dient te stooten. Ondertuschen is 't zeker, dat dit voor de Hóllanders de zwaarste klank is, die zy in 't Engelsch ontmoeten. En staat aan te merken, dat dezelve in sommige woorden ruym zo veel naar een **D** als naar een **T** zweemt, als in *Thee*, *this*, *that*, *thine*, *there*, *thou*, *them*, *then*, *though*, *thus*, *farthing*, *father*, *mother*, *brother*, *other*, *either*, *hither*, *thither*, *farther*, &c. Dóch de woorden *Thank*, *thief*, *thimble*, *think*, *thread*, *throw*, *thumb*, *thirst*, *thigh*, *thistle*, *hath*, *breath*, *with*, *cloth*, *both*, *health*, *height*, *strength*, *faith*, *tooth*, *mouth*, *truth*, &c. worden scherp uytgesproken.

U wordt meestendeels als by ons uytgesproken; echter zyn 'er woorden, in welke zy de klank van een doffe **O** heeft, als *Humble*, *under*, &c. en 't woord *Chuse* wordt schier uytgesproken, 't woord

't woord *Bury* als *Berri*; en *Busy* als *Bissy*; *Guard* spreekt men schier uyt *gaard*; voor *Guest*, *guest*, lees omtrent *Ges*, *gest*; voor *Buy* lees schier *By*; voor *Neutral*, *nutral*; voor *True*, *truuw*; voor *use*, *juus*; en voor *Lieutenant* lees *listennant*.

UI wordt verscheydentlyk uytgesproken: voor *Fruit*, *suit*, *suitable*, lees *Fruuw*, *suut*, *suutebel*; voor *Juice* lees *dsjuys*; en voor *Guile*, *beguile*, *guise*, *disguise*, lees schier *Gyl*, *begyl*, *gys*, *disgys*: dóch voor *Build* zegt men gemeenlyk *Bild*.

W wordt als by ons uytgesproken, dóch voor een **R** komende, schier niet gehoord, als in *Wrap*, *wrest*, *wretch*, *write*, *wrong*, &c. Ook wordt ze in 't woordtje *Two* niet gehoord, want men zegt daar voor *Toe*, nóch ook in *Answer*; lees *anser*.

WH wordt met een geblaas uytgesproken, 't welk men door 't gehoor dient te leeren, als *What*, *wheat*, *wheel*, *whilst*, *whistle*, *while*, *whose*, &c. dóch voor *Whore* zegt men *Hoor*.

Voorts staat aan te merken, dat de **W** by de Engelschen dikwils de plaats van een Klinkletter beslaat, als in *New*, *jew*, *jewel*, *sbew*, *vieuw*, *gown*. lees *Nuuw*, *dsjuuw*, *dsjuuwel*, *sjuuw*, *vieuw*. *goun*.

B

X Word

X Wordt uytgesprooken als by ons, gelyk als *Ax, wax, fix, box.*

Y, Komende voor aan een woord of sillaab, wordt uytgesprooken als J in't Hollands, als in de woorden *Yard, year, jellow, yes, yield, yoke, you, young, beyond.* lees *Jaard, jeer, jellow, jis, jield, joak, joew, jong, bejond.* Dóch gebruykt wordende als een Klinkletter, heeft zy veelyds dezelfde klank als by ons. Als in *By, sky, cry, wry, deny, reply.*

Niettemin heeft zy in zeer veel woorden achteraan komende geen andere klank als **I** by ons, gelyk in *Marry, tarry, berry, cherry, vary, hurry, fancy, any, angry, army, ready, very, query, witty, duty, city, bounty, charity, majesty, country, constancy, fervency, &c.*

Z Heeft dezelfde klank als by ons, dat is te zeggen plat, en niet scherp als de **S**. als in *Zeal, gazing, amazed, brazier.* lees *Zeel, gazing, amæzed, braziër.*

Hebbende nu dus alle de Letters doorgeloopt, zal ik tót een besluyt nóg zeggen, dat een Medeklinker in't midden van een woord dikwils in't Engelsch wordt uytgesprooken als óf die dubbel stondt. Als blykt in de woorden *Deliberate, second, prodigal, meadow, modest, colour, salad,* for-

formality, blemish, vanish, bony, money, measure, city, satin, travel, lavish, Diavel, river, lover. lees *Deliberat, sekond, proddigal, meddow, moddest, kollor, sallad, formallity, blemmisj, vannisj, bonni, monni, meszuur, citti, sattin, trafvel, lasvisj, difvel, risver, lasver.*

Van de
S P R A A K D E E L E N.

D Us veel in 't kort van de Letteren: om nu tót de *Spraakkunst* te komen, kan men zeggen, dat de *Spraakkundige* allé de woorden in achterley foorten verdeelen, noemde die op 't Latyn *Partes orationis*, en op 't Engelsch *Parts of speech*, waarvoor men in 't Duytsch zegt *Spraakdeelen*; wordende die by de Engelschen genoemd, *Noun, Pronoun, Verb, Participle, Adverb, Conjunction, Proposition, Interjection*, en by de Nederduytschen *Naamwoord, Voornaamwoord, Werkwoord, Deelwoord, Rywoord, t'Zamenvoegsel, Voorzetsel, Tusschenwerpsel*. Hierby komen nóg de *Particles of Ledekens*, als *A* óf *an*, welke voor een *Naamwoord* gesteld worden, gelyk *a Man*, een *Man* of *mensch*, *an house*, een *huys*; en vóorts *The, this, that* (betekenende op 't Duytsch *De en het, deeze en dit, die en dat*; en *to*, 't welk voor de

Werkwoorden in de Onbepaalde wyze wordt gebruykt.

Van de NAAMWOORDEN.

Naamwoorden zyn woorden, waarvan men zich bedient om alle zaaken en hoedanigheden, die ons voorkomen, eenen naam te geeven of te noemen, als *an Animal* een dier, *a Creature* een schepsel, *a Tree* een boom, *the Sea* de zee, *Wrath* gramschap, *Honour* eere, *Grace* genade, *Good* goed, *Green* groen, *Great* groot, enz.

Deeze Naamwoorden verdeelt men in Zelfstandige en Byvoeglyke.

De Zelfstandige zyn woorden, die op zich zelven bestaan, en waar voor men de Ledenkens *de*, *het*, of *een* kan zetten; als *the air* de lucht, *the earth* de aarde, *the water* het water, *the fire* het vuur, *the sun* de zon, *a King* een Koning, *a fish* een visch, *warmth* warmte, *Piety* godvruchtigheyd, *Favour* gunst.

De Byvoeglyke Naamwoorden zyn hoedanigheden der Zelfstandige, gelyk als *Licht* licht, *heavy* zwaar, *wet* nat, *hot* heet, *mighty* magtig, *great* groot. Doch hier staat aan te merken, dat twee Zelfstandige Naam-

woor-

der ENGELSCHE TAALE. 29
woorden somtyds t'zamen gevoegd worden, waarvan het één de plaats van een Byvoeglyk Naamwoord bekleedt, als *a Scarlet-coat*, een Scharlaken-rok, *Silk stockings*, Zydekousen, *Brass-mony*, Koper-geld: Maar eer ik meer van de Byvoeglyke handel, zal ik eerst spreken

Van de

ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN

in 't byzonder.

Uyt veele Zelfstandige Naamwoorden dan spruyten weder andere, gelyk van

Fisch, Visch. *Fisher*, Visscher.
Game, Spel. *Gamester*, Speeler.
Glove, Handschoen. *Glover*, Handschoen-

maaker.
Pot, Pót. *Potter*, Póttbakker.
Seam, Naadi. *Seamster*, Naaitter.
Garden, Tuyn. *Gardener*, Tuynier.
Law, Wet, de Rech- *Lawyer*, Rechtsgeleer-

ten.
Astrólogy, Starre- *Astróloger*, Starrekun-

kunde.
Geógraphy, Aard- *Grógrapher*, Aardryks-

beschryving. *Lover*, Minnaar, Lief-

B 3

Van

Van sommige *Zelfstandige Naamwoorden* worden andere gevóómd, die uytgaan in *ian*, als

Grammarians, Spraakkundige, Spraakkonstenaar, van
Grammar, Spraakkonst.
Physician, Geneesmeester, arts, van
Physick, Medicyn.
Musicians, Zangkonstenaar, muzikant, van
Musick, Zangkonst, muzyk.

Sommige eyndigen in *ist*, als van

Drugs, Droogeryen. *Druggist*, Droogist.
Query, Vraag. *Querist*, Vraager.

Ook eyndigen eenige *Naamwoorden* van waardigheyt in *ship*, als van

Lord, Heere. *Lordship*, Heerschap.
Master, Meester. *Mastership*, Meesterschap.
Apostle, Apóstel. *Apostleship*, Apóstelschap.
Admiral, Admiraal. *Admiralship*, Admiraalschap.

Echter komt het woord *Hardship*, moeite óf ongemak, van het *Byvoeglyk Naamwoord*, *Hard*, moeijelyk, zwaar.

Men

Men vindt 'er ook die in *head* eyndigen, als

God, Góó. *Godhead*, Góótheyd.
Maid, Maagd. *Maidenhead*, Maagdom.

Andere gaan in *hood* uyt, als

Brother, Broeder. *Brotherhood*, Broederschap.
Man, Man, mensch. *Manhood*, Mannelyke staat, mensheyt.
Child, Kind. *Childhood*, Kindsheyt.
Widow, Weduw. *Widowhood*, Weduwschap.
Knight, Ridder. *Knighthood*, Ridderschap.

Dóó het woord *Falshood*, Valsheyt, komt van 't *Byvoeglyk Naamwoord*, *False*, Valsch.

Desgelyks komen van sommige *Zelfstandige Naamwoorden* eenige, die in *dom* eyndigen, als van

King, Koning. *Kingdom*, Koningryk.
Duke, Hertog. *Dukedom*, Hertogdom.
Martyr, Martelaar. *Martyrdom*, Marteldom.
Christian, Christen. *Christianity*, Christendom.

En van 't *Byvoeglyk Naamwoord*, *Wise*, Wys, komt *Wisdom*, Wysheyt.

B 4

Men

Men heeft ook een eyndiging in *rick*, als

Bifhop, Biffchop. *Bifhoprick*, Bifdom.

Voorts zyn veele *Zelfftandige Naamwoorden* afkomstig van *Byvoeglyke*, uytgaande in *nefs*, als van

Black, Zwart. *Blacknefs*, Zwartheyd.

Blind, Blind. *Blindnefs*, Blindheyd.

Carelefs, Zórgeloos. *Carelefsnefs*, Zórgeloosheyd.

Great, Groot. *Greatnefs*, Grootheyd.

Weak, Zwak. *Weaknefs*, Zwakheyd.

Wilfull, Moedwillig. *Wilfulness*, Moedwilligheyd.

Daar zyn ook andere, die uyt *Byvoeglyke* fpruyten, dóch met wat meer verandering, uytgaande in *th*, als van

Long, Lang. *Length*, Lengte.

Strong, Sterk. *Strength*, Sterkte.

Dear, Dier. *Dearth*, Dierte.

Deep, Diep. *Depth*, Diepte.

Men vindt 'er ook onder deezen uytgang die van *Werkwoorden* komen, als *Growth*, Wasdom, van *to Grow*, waffen, grooijen. Eyndelyk worden 'er zeer veele *Naamwoorden*,

den, betékenende den doener van iets, uyt *Werkwoorden* gemaakt, als van

to Give, Geeven. *Giver*, Geever.

to Make, Maaken. *Maker*, Maaker.

to Command, Beveelen. *Commander*, Bevelhebber.

to Love, Liefhebben. *Lover*, Liefhebber.

to Sing, Zingen. *Singer*, Zinger.

to Punish, Straffen. *Punisher*, Straffer.

En uyt meest alle *Werkwoorden* fpruyt een *Naamwoord* ('t welk ook met ééne een *Deelwoord* is,) uytgaande in *ing*, als

to Fight, Vechten. *Fighting*, Vechting, vechtende.

to Gild, Vergulden. *Gilding*, Verguldsel, vergulding, verguldende.

to Chide, Kyven. *Chiding*, Gekyf, kyvende.

Ook komen uyt eenige *Werkwoorden* sommige *Naamwoorden*, uytgaande in *ment*, als van

to Command, Gebieden. *Commandment*, Gebód.

to Govern, Régeeren. *Góvernment*, Régeering.

to Judge, Oordeelen. *Judgement*, Oordeel.

to Manage, Bestieren, *Mánagement*, Bestier, beleggen. bewind.

B 5 Voorts

Voorts zyn 'er eenige *Naamwoorden* in *th* uytgaande, die ook van *Werkwoorden* afkomstig zyn, als van

to Die, Sterven. *Death*, de Dood.
to Draw, Trekken. *Draught*, Teug.
to Fly, Vliegen, vlugten. *Flight*, Vlucht.
to See, Zien. *Sight*, Gezigt.

Wat de verandering van 't **GENUS** of **GESLACHT** aangaat, dat laat de Engelsche taal zo niet toe, als de Nederduytsche, zulks dat de Engelschen tót onderscheydinge zich veeltids van de *Voornaamen*, *He* en *She*, bedienen, als

a He-cousin, een Neef. *a She-cousin*, een Nicht.
a He-cat, een Kater. *a She-cat*, een Kat.

Hierby zou men ook mogen voegen

a Man-servant, een Dienstknecht.
a Maid-servant, een Dienstmaagd.
a Cock-sparrow, een Musch ('t mannetje.)
a Hen-sparrow, een Musch ('t wyfje.)
a Buck rabbit, een Rammelaar ('t mannetje van een konyn.)
a Doe-rabbit, een Voedster ('t wyfje van een konyn.)

Niet

Niettemin heeft men eenige woorden, die door een uytgang in *ess*, het *Vrouwelyk geslacht* betekenen, als van

God, God. *Goddeffs*, Godin, Godeffe.
Duke, Hertog. *Dutchess*, Hertogin.
Emperour, Keizer. *Empress*, Keizerin.
Prince, Prins. *Princess*, Princés.
Master, Meeſter. *Mistress*, Meeſterés.
Priest, Priester. *Priestess*, Priesterin, paa-pin.
Lion, Leeuw. *Lioness*, Leeuwin.

Doch daar zyn ook verscheyde *Naamwoorden*, die geen overeenkomst met makanderen hebben, als

Man, Man. *Woman*, Vrouw.
King, Koning. *Queen*, Koningin.
Horſe, Paerd. *Mare*, Merry.
Boy, Jongen. *Girl*, Meysje.
Dog, Hond. *Bitch*, Teef.
Buck, Hert. *Doe*, Hinde.

De **GETALLEN** der *Zelfstandige Naamwoorden* zyn tweederley, *Eenvoudig* en *Meervoudig*, als

King, Koning. *Kings*, Koningen.
Book, Boek. *Books*, Boeken.

B 6

Queen,

Queen, Koningin. *Queens*, Koninginnen.
Tree, Boom. *Trees*, Boomen.

Sommige worden, door 't *Meervoudig* getal te noemen, een sillaab verlengd, als

Church, Kerk. *Churches*, Kerken.
Box, Doos. *Boxes*, Doozen.
Hedge, Heg. *Hedges*, Heggen.
Cross, Kruys. *Crosses*, Kruyssen.
Fish, Visch. *Fishes*, Visschen.
Witness, Getuyge. *Witnesses*, Getuygen.

De gene, welker *Eenvoudig* getal in *f* of *fe* eyndigt, verwisselen die letteren in 't *Meervoudig* voor *ves*, als

Knife, Mes. *Knives*, Messen.
Life, Leeven. *Lives*, Leevens.
Wife, Wyf. *Wives*, Wyven.
Calf, Kalf. *Calves*, Kalveren.
Loaf, Brood. *Loaves*, Brooden.
Wolf, Wolf. *Wolves*, Wolven.

Die in *Yuytgaan*, worden dus veranderd:

Berry, Beezie. *Berries* of *Berry's*, Beeziën.
Heresy, Kettery. *Heresies* of *Heresy's*, Ketteryen.

Ook zyn'er eenige, die van den gemeenen Regel geheel afwyken, als

Bro-

Brother, Broeder. *Brethren*, Broeders.
Man, Man. *Men*, Mannen.
Woman, Vrouw. *Women*, Vrouwen.
Child, Kind. *Children*, Kinderen.
Chick, Kuyken. *Chickens*, Kuykens.
Ox, Os. *Oxen*, Ossen.
Cow, Koe. *Kine*, Koejen.
Mouse, Muys. *Mice*, Muysen.
Louse, Luys. *Lice*, Luyzen.
Die, Dóbbelsteen. *Dice*, Dóbbelsteenen.
Foot, Voet. *Feet*, Voeten.
Goose, Gans. *Geese*, Ganzen.
Penny, Penning. *Pence*, Penningen.
Tooth, Tand. *Teeth*, Tandén.

Eenige *Zelfstandige Naamwoorden* hebben geen *Meervoudig* getal, als *Gold* Goud, *Silver* Zilver, *Copper* Koper, enz. *People* Volk, *Hunger* Honger, *Milk* Melk, *Butter* Bóter, *Grass* Gras, *Hay* Hooi, enz.

Andere daarentegen hebben geen *Eenvoudig* getal in 't *Engelsch*, als

Ajbes, *Affche*.

Bowels, } *Ingewand*.
Entrals, }

Dregr, Gróndfóp, droeffem.

Breeches, Broek.

Bellows, Blaasbalg.

B 7 /

Stijfers,

38 KORTE WEGWYZER

Siffers, } Schaer.
 Shears, }
 Snuffers, } Snuyter.
 Tongs, } Tang.

Nu zou de order schynen te vereyschen om van de WOORDENBUYGING of DECLINATIO te handelen: Maar eylieve; waartoe den Leerling gequeld met iets, dat niet in 't Engelsch is? want óffchoon het Latyn zodanige *Buygingen* der *Naamwoorden* heeft, zo is 't echter ongerymd; zodaanig een *Leerwyze* voor te schryven in een taal, die niets zulks heeft; waarby nóg komt; dat indien iemand geen Latyn geleerd heeft, het hem noodzaakelyk een verbyftering moet veroorzaaken, indien men hem voorpraat van een *Nominativus, Genitivus, Dativus, Accusativus, Vocativus, en Ablativus*, daar dóch in alle die *Casus* of *gevallen* geen verandering in de Engelsche *Naamwoorden* is, en alles, 't welk in 't Latyn door de *Buyging* betekend wordt, in 't Engelsch door 't byvoegen der *Lédekens* wordt uytgedrukt. Om dit te klaarder te toonen, zal ik het Latyns woord *Rex*, Koning, eens *declineeren*, en de Engelsche en Nederduytsche betekenis daar nevens voegen, opdat zo wel de Latynisten, als zy, die onkundig in die taal zyn, te gelyk moogen zien, dat de *De-*
cli-

der ENGELSCH TAALE. 39

clinatio in 't Engelsch niet te pas komt, dewyl 't woord zonder verandering blyft, en alleen eenige *Lédekens* en *Voorzetfels* daar by gevoegd worden.

't Eenvoudig getal.

- Nom.* Rex, a King, or the King, een Koning of de Koning.
Gen. Regis, of a King or of the King, eens Konings of des Konings.
Dat. Regi; to a King or to the King, aan eenen Koning, aan den Koning of den Koning.
Acc. Regem, a King or the King, eenen Koning of den Koning.
Voc. O Rex, O King, O Koning.
Abl. Rege, From a King, or from the King, van eenen Koning of van den Koning.

't Meervoudig getal.

- Nom.* Reges, Kings or the Kings, Koningen of de Koningen.
Gen. Regum, of Kings or of the Kings, der Koningen.
Dat. Regibus, to Kings or to the Kings, aan de Koningen of den Koningen.

Acc.

40 KORTE WEGWYZER

Acc. Reges, Kings or the Kings, Koningen of de Koningen.

Voc. O Reges, O Kings, O Koningen.

Abl. Regibus, From Kings, or from the Kings, Van Koningen of van de Koningen.

Dus gaat het in alle de andere *Naamwoorden*, bestaande de verandering maar alleen in 't byvoegen der *Lédeken*. Dies acht ik het ten eenemaal noodeloos alhier iets meerder van de *Declinatio* te spreken. Echter zou men moogen zeggen, dat de Engelsche *Naamwoorden* in 't *Eenvoudig getal*, even als de *Nederduytsche*, eenen *Genitivus* hebben, door het byvoegen van 's, als *the King's Officers*, des Konings Amptenaars. Doch dewyl de Engelschen in dat *Geval* voor de *s* altyd een *Apostrophus* of *Uytlaatings teeken*, aldus ('s), stellen, zo schynt'er eenige reden om te gelooven dat de ('s) staat in plaats van *his* zyn of *zyns*: en evenwel vervalt die aanmerking wanneer men in acht neemt, dat die ('s) ook, als men van Vrouwen spreekt, gebruykt wordt, als *the Queens robe*, 's Konings tabberd.

Om nu 't gebruyk déezer verandering eens duydelyk voor oogen te stellen, zal ik een yder *Geval* met een exempel verklaren, aldus:

En

der ENGELSCHÉ-TAALE. 41

En Rex,

Lo there's King,

Zie daar is de Koning.

Subditi Regis,

The Subjects of the King,

Des Konings onderdaanen.

Regi dedicatum,

Dedicated to the King,

Opgedraagen aan den Koning, of den Koning toegeëygend.

Regem vidi,

I have seen the King,

Ik heb den Koning gezien.

Ausculta ô Rex,

Hearken ô King,

Luyster toe ô Koning.

A Rege accepi,

I have receiv'd it from the King,

Ik heb 't van den Koning ontfangen.

Uyt dit voorbeeld ziet men, dat het woord *King* altyd het zelfde blyft, zonder verandering.

Hebbende dan dus kortelyk aangewezen, waarin de gewaande *Declinatio* in het Engelsch bestaat, gaa ik over tot de

BYVOEGELYKE. NAEMWOORDEN,

Welke verscheydenley uytgangen hebben, als in *al*, gelyk

Cer-

42 KORTE WEGWYZER

Corporal, Ligchaamlyk. *Eternal*, Eeuwig.
Spiritual, Geestelyk. *Temporal*, Tydelyk.

In *able* en *ible*; als

Abominable, Verfoejelyk. *Terrible*, Schrik-
kelyk.

Desirable, Wenschelyk. *Vendible*, Verkoo-
pelyk.

Palpable, Taftelyk. *Visible*, Zigtelyk,
zigtbaar.

Voorts is 'er een groote meenigte, die aan-
geen zékere uytgang gebonden zynde, ook
niet onder één hoofd kunnen gebragt wor-
den, als

Broad, Breed. *Narrow*, Smal.

Deep, Diep. *Shallow*, Ondiep.

Dear, Dier. *Cheap*, Goedkoop.

Long, Lang. *Short*, Kort.

High, Hoog. *Low*, Laag.

Merry, Vrolyk. *Sad*, Droevig.

Dóch die van de *Zelfstandige Naam-*
woorden afkomstig zyn, kunnen onder een-
nige vaste uytgangen betrokken worden, te-
weeten sommige in *full*, als

Beauti-

der ENGELSCHE TAALE. 43

Beautiful, Schoon. *Beauty*, Schoon-
heyd.

Carefull, Zórgvuldig. *Care*, Zórg.

Faithfull, Getrouw. *Faith*, Geloof,
trouw.

Mindfull, Indachtig. *Mind*, Zin, ge-
moed.

Plentifull, Overvloe-
dig. *Plenty*, Over-
vloed.

Willfull, M oedwillig. *Will*, Wil.

In *som*, als

Burdensom, Lastig. *Burden*, Last.

Gumberjom, Beslom-
merend. *Gumber*, Besloms-
mering.

Troublesom, Moeijelyk. *Trouble*, Moeite.

Humourjom, Eenzinnig. *Humour*, Aard-
zin.

In *y*, als

Airy, Luchtig. *Air*, Lucht.

Bloudy, Bloedig. *Bloud*, Bloed.

Dirty, Slikkerig. *Dirt*, Slik.

Guilty, Schuldig. *Guilt*, Schuld,
misdaad.

Hairy, Hääirig. *Hair*, Haair.

Lowfy, Luuzig. *Lowse*, Luys.

Witty, Veruftig. *Wit*, Vernuft.

In

44 KORTE WEGWYZER

In *ly*, als

<i>Bodly</i> , Ligchaamelyk.	UVA	<i>Body</i> , Ligchaam.
<i>Brotherly</i> , Broederlyk.		<i>Brother</i> , Broeder.
<i>Earthly</i> , Aardsch.		<i>Earth</i> , Aarde.
<i>Godly</i> , Gódzalig.		<i>God</i> , Góð.
<i>Heavenly</i> , Hemelfch.		<i>Heaven</i> , Hemel.
<i>Lovely</i> , Lieflyk.		<i>Love</i> , Liefde.

In *en*, als

<i>Eartben</i> , Aarden.	UVA	<i>Earth</i> , Aard.
<i>Golden</i> , Gouden.		<i>Gold</i> , Goud.
<i>Hempen</i> , Hennipen.		<i>Hemp</i> , Hennip.
<i>Loaden</i> , Looden.		<i>Lead</i> , Lood.
<i>Woden</i> , Houren.		<i>Wood</i> , Hout.
<i>Woollen</i> , Wollen.		<i>Wool</i> , Wol.

In *ish*, als

<i>Aguish</i> , Koortsachtig.	UVA	<i>Ague</i> , Koorts.
<i>Blackish</i> , Zwartachtig.		<i>Black</i> , Zwart.
<i>Childish</i> , Kinderachtig.		<i>Child</i> , Kind.
<i>Foolish</i> , Zótachtig.		<i>Fool</i> , Zót.
<i>Greenish</i> , Groenachtig.		<i>Green</i> , Groen.
<i>Reddish</i> , Roodachtig.		<i>Red</i> , Rood.
<i>Sweetish</i> , Zoetachtig.		<i>Sweet</i> , Zoet.
<i>Theevish</i> , Diefachtig.		<i>Theef</i> , Dief.
<i>Waterish</i> , Waterachtig.		<i>Water</i> , Water.
<i>Whitish</i> , Witachtig.	<i>White</i> , Wit.	
<i>Woerish</i> , Hoerachtig.		<i>Whore</i> , Hoer.

In

der ENGELSCH E TAAL E. 45

In *cal*, als

<i>Angelical</i> , Engels.	UVA	<i>Angel</i> , Engel.
<i>Canonical</i> , Regelmatig.		<i>Canon</i> , Regel.
<i>Musical</i> , Zangkonstlig.		<i>Musick</i> , Zangkonst.

In *ous*, als

<i>Couragious</i> , Moedig.	UVA	<i>Cóurage</i> , Moed.
<i>Dangerous</i> , Gevaarlyk.		<i>Danger</i> , Gevaar.
<i>Marvellous</i> , Wonderbaar.		<i>Marvel</i> , Wonder.
<i>Plenteous</i> , Overvloedig.		<i>Plenty</i> , Overvloed.
<i>Virtuous</i> , Deugdzaam.		<i>Virtue</i> , Deugd.
<i>Zealous</i> , Yverig.		<i>Zoal</i> , Yver.

Voorts gebruyken de Engelschen ook de wytgang *less*, even als de Nederduytschen *loos*, om de beroofdheyd van iets te betékenen, als

<i>Beardless</i> , Baardeloos.	UVA	<i>Beard</i> , Baard.
<i>Blameless</i> , Onopspraakelyk, onbesprooken.		<i>Blame</i> , Schult, opspraak, blaam.
<i>Careless</i> , Zorgeloos.		<i>Care</i> , Zórg.
<i>Comfortless</i> , Troosteloos.		<i>Comfort</i> , Troost.
<i>Doubleless</i> , Ontwyfelbaar, zonder twyfel.		<i>Doubt</i> , Twyfel.

Father.

46 KORTE WEG WYZER

<i>Fatherless</i> , Vaderloos.	DIA	<i>Father</i> , Vader.
<i>Friendless</i> , Vriendeloos.		<i>Friend</i> , Vriend.
<i>Nameless</i> , Naameloos.		<i>Name</i> , Naam.
<i>Senseless</i> , Zinneloos.		<i>Sence</i> , Zin.
<i>Supperless</i> , Zonder avondmaal.		<i>Supper</i> , Avondmaal.

Eyndelyk gebruyken de Engelschen ook het Voorzetsel *un*, in plaats van het Nederduytsch *en*, als

Unadvised, Onbedacht. *Unchast*, Onkuyfch.
Unclean, Onreyn. *Unheard*, Ongehoord.

Van de

VERGELYKING óf COMPARATIO.

De *Byvoeglyke Naamwoorden* worden desgelyks langs graaden of trappen van *Vergelykinge* (*Comparatio*) opgevoerd, om de eygentlyke hoedaanigheyd der zaken te beter uyt te drukken. Deze trappen zyn drierley, als

I. De *Stellige*, (*Positivus*) die de zaak slechts neêrstelt zo als ze is, gelyk *Great*, groot.

II. De *Vergelykende*, (*Comparativus*) welke by de *stellige* vergeleeken zynde, de hoeda-

der ENGELSCH E TAALE. 47

daanigheyd een trap verder voert, als *Greater*, grooter.

III. De *Overtreffende*, (*Superlativus*) welke de twee voorgaande overtreft, en de zaak tot de hoogste graad opvoert, als *Greatest*, de grootste. Zulx dat dan de *Vergelykende* trap door *er*, en de *Overtreffende* door *est* uytgedrukt word, by voorbeeld:

Stellige. *Vergelykende.* *Overtreffende.*
Big, Groot. *Bigger*, Grooter. *Biggest*, Grootste.

Hard, Hard. *Harder*, Harder. *Hardest*, Hardste.
Rich, Ryk. *Richer*, Ryker. *Richest*, Rykste.
Wise, Wys. *Wiser*, Wyzer. *Wise*, Wyfte.

Hier staat ondertusschen aan te merken, dat het woord *Big* de laatste *medeklinker* vedubbelt; en zo gaat het ook met het woord *Hot*, heet; want men zegt *Bigger*, *Hotter*, *bottest*; en t'woord *Wise* neemt maar alleen *st* achter zich. Doch hiervan zyn uytgezonderd deeze *Onregelmaatige*
Good, Goed. *Better*, Beter. *Best*, Best.
Bad, Quaad. *Worse*, Erger. *Worst*, Slimst, slimmer.

Many, } *Veel.* *More*, Meerder. *Most*, Meest.
Much, }
Little, Kleyn. *Lesser*, Kleynner. *Least*, Kleynst, weynig. minder.

Onder-

48 KORTE WEGWYZER

Ondertuffchen zyn'er echter zeer veel *Byvoeglyke Naamwoorden*, die deeze manier van *Vergelykinge* niet onderworpen zyn, inzonderheyd zodaanige, welke eyndigen in *al, ate, ish, ous, fom, able, ible, ant, ent, id, enz.* Dóch tót dezelve gebruykt men de woordtjes *more* en *most*, als

General, Algemeen, *More general*, Algemeener, *Most general*, Algemeénst.

Obstinate, Hardnekkig, *More obstinate*, Hardnekkiger, *Most obstinate*, Hardnekkigst.

Peevish, Kribbig, *More Peevish*, Kribbiger, *Most Peevish*, Kribbigst.

Zealous, Yverig, *More zealous*, yveriger, *Most zealous*, yverigst.

Damnabale, Verdoemelyk, *More damnabale*, verdoemelyker, *Most damnabale*, verdoemelykst.

Visible, Zigtelyk, *More visible*, zigtelyker, *Most visible*, Zigtelykst.

Exorbitant, Uytspoorig, *More exorbitant*, uytspooriger, *Most exorbitant*, uytspoorigst.

Excellent, Uytneemend, *More excellent*, uytneemender, *Most excellent*, uytneemendst.

Rigid, Streng, *More rigid*, strengter, *Most rigid*, strengst.

Van

der ENGELSCHE TAALE. 49

Van de

VOORNAAM-WOORDEN.

Voornaam-woorden worden aldus genoemd, omdat zy meestendeels voor, óf in de plaats van een *Naamwoord*, gesteld worden, wanneer de reden zulks vereyscht. Dezelve zyn van verscheydenerleye soorten, naame-lyk

Aanwyzende óf Demonstrativa.

Eenvoudig.

I, Ik, Me, my, Thou, Gy, Thee, u

He, Hy, Him, hem.

She, Zy, Her, haar.

This, Deeze, dit.

That, Die, dat.

Meervoudig.

We, Wy, Us, ons, Ye, Gylieden, You, ulieden.

They, Zy, Them, hén, haar.

These, Deeze.

Those, Die, die gene.

Voorts gebruyken de Engelschen 't woordtje *self* met een zeer krachtigen naadruk, aldus, *I my self*, Ik zelf, *Thou thy self*, gy zelf, *He him self*, hy zelf, *She her self*, zy zelve, *We our selves*, wy zelfs, *You your selves*, gylieden zelve, *They them selves*, zy zelve.

C

Be-

Betrekkelyke of Relativa.

Which, Welk, dewelke, wie.
Who, Wie, welke, *Whose*, wiens, *Whom*,
 wien.
What, Wat.
It, Het, het zelve. *They*, *them*, de gene,
 dezelve, ze.

Bezittelyke of Possessiva.

Eenvoudig.		Meervoudig.	
<i>My</i> , } Myn, my-	}	<i>Our</i> , } Ons, onze.	}
<i>Mine</i> , } ne.		<i>Ours</i> , }	
<i>Tby</i> , } Uw, u-		<i>yours</i> , } U lieder, u-	
<i>Thine</i> , } we.		<i>yours</i> , } we.	
<i>His</i> , Zyn, zyne.		<i>Their</i> , } Hun, hun-	
<i>Her</i> , Haar, haare.	}	<i>Theirs</i> , } ne, haare,	}
<i>Its</i> , Deszelfs, zyn.		heur.	

De Onbepaalde Voornaam-woorden zyn deeze:

<i>All</i> , Alle, alles.	}	<i>None</i> , Niemand.	}
<i>Every</i> , Yder.		<i>Certain</i> , Zeker.	
<i>Every one</i> , een Yder, een iegelyk.	}	<i>Such</i> , Zulk, zodanig.	}
<i>Any</i> , Eenig, iemand.		<i>Same</i> , Zelfde.	
<i>Any one</i> , } Iemand.		<i>Another</i> , een Ander.	
<i>Any body</i> , }	<i>Wha-</i>		

<i>Whatever</i> , } Al wat,	}	<i>Whoever</i> , } Al wie,	}
<i>Whosoever</i> , } wat ook.		<i>Whosoever</i> , } wie ook.	
<i>Some</i> , Sommige, eenige.	}	<i>Self</i> , Zelf.	}
<i>Somebody</i> , Iemand.		<i>the Self Same</i> , de zelf-	
		ste, de eigenste.	
	<i>Ones self</i> , <i>him self</i> , Zich	zelven.	

Van de

WERK-WOORDEN.

Werk-woorden zyn alzo genoemd, om dat door dezelve het zyn, de werking of doening, en de lyding van iets betekend wordt. Zy zyn eenige verandering onderworpen, die de Spraakkundigen *Vervoeging* (*Conjugatio*) noemen: Doch dewyl in de manier deszelfs geen zonderling verschil is van 't Nederduytich, zo zal ik den Leerling hier niet ophouden met eene beschryving van de *Getallen*, *Perfoonen*, *Tyden* en *Wyzen*, dewyl een Hóllander, die Engels wil leeren spreken, in zyn eygen taal reeds geleerd heeft, van het gené tegenwoordig is, niet te zeggen, dat het nóg geschieden zal, of het gene toekomend is, uyt te drukken door een spreekwyze, die betekent, dat het al geschied is; en daar beneven wel weet, dat *Ik*, *gy*, *by* op een persoon, en *Wy*, *gylie-*
 C 2 *den*,

32 KORTE WEGWYZER.

den, zy, op verscheydene persoonen opzigt heeft: En gelyk men op het Nederduytsch de *Wenschende of Onderzoekelyke wyze* door byvoeginge van de woordesken *dat*, *mogt*, *zoud* uytdukt, zo geschiedt het ook in 't. Engelsch. Tot welken eynde ik daar van eenige voorbeelden zal ter neerststellen, en een begin maaken met het *Helpwoord*, to **HAVE**, Hebben.

De TOONENDE WYZE.

(MODUS INDICATIVUS.)

De *Tegenwoordige tyd*.

<i>Eenvoudig.</i>	<i>Meervoudig.</i>
I HAVE, Ik heb.	We have, Wy hebben.
Thou hast, Gy hebt.	Ye have, Gylieden hebt.
He hath, of has, Hy heeft.	They have, Zy hebben.

De *Onvolkomen verleden tyd*.

<i>Eenvoudig.</i>	<i>Meervoudig.</i>
I had, Ik had.	We had, Wy hadden.
Thou hadst, Gy hadt.	Ye had, Gylieden hadt.
He had, Hy had.	They had, Zy hadden.

der ENGELSCHEN TAAL. 53

De *Volkomen verleden tyd*.

<i>Eenvoudig.</i>	<i>Meervoudig.</i>
I have had, Ik heb gehad.	We have had, Wy hebben gehad.
Thou hast had, Gy hebt gehad.	Ye have had, Gylieden hebt gehad.
He has had, Hy heeft gehad.	They have had, Zy hebben gehad.

De *meer als volkomen verleden tyd*.

<i>Eenvoudig.</i>	<i>Meervoudig.</i>
I had had, Ik hadt gehad.	We had had, Wy hadden gehad.
Thou hadst had, Gy hadt gehad.	Ye had had, Gylieden hadt gehad.
He had had, Hy hadt gehad.	They had had, Wy hadden gehad.

De *Toekomende tyd*.

<i>Eenvoudig.</i>	<i>Meervoudig.</i>
I shall of Will have, Ik zal hebben.	We shall of Will have, Wy zullen hebben.
Thou shalt of Wilt have, Gy zult hebben.	Ye shall of Will have, Gylieden zult hebben.
He shall of Will have, Hy zal hebben.	They shall of Will have, Zy zullen hebben.

De

C 3

Hier

Hier staat nóg tans aan te merken, dat, hoewel 't by de Engelschen zeer gemeen is dit woordje *will* voor *zal* óf *zullen* te gebruyken, het echter ook daarom zeer dikwils zyné eygene betékenis behoudt; want als men op 't Engelsch wil zeggen, *Ik wil het doen*, zo zeg men: *I will do it.*

De
GEBIEDENDE WYZE.
(MODUS IMPERATIVUS.)

Eenvoudig.	Meervoudig.
Have óf Have thou, Heb óf Hebt gy.	Have we óf Let us <i>have</i> , Hebbenwe óf laat ons hebben.
Let him have, Laat hem hebben.	Have ye, Hebt gy- lieden. Let them have; Laat- ze hebben, laat hen hebben.

De WENSCHENDE óf ONDERVOEGELYKE WYZE (OPTATIVUS *vel* SUBJUNCTIVUS) wordt uytgedrukt door 't byvoegen van de woordtjes *That*, *might*, *could*, *would*; als by voorbeeld.

De

De *Tegenwoordige* en *Onvolkomen verleden tyt.*

Eenvoud.

<i>I had,</i> <i>Thou hadst,</i> <i>He had,</i>	} Dat	{ <i>Ik hadt.</i> <i>Gy hadt.</i> <i>Hy hadt.</i>
---	-------	---

Meervoud.

<i>We had,</i> <i>Ye had,</i> <i>They had.</i>	} Dat	{ <i>Wy hadden.</i> <i>Gy lieden hadt.</i> <i>Zy hadden.</i>
--	-------	--

De *Onbepaalde tyt.*

Eenvoud.

<i>I might, could, should</i> <i>óf would have,</i> <i>Thou mightst, couldst,</i> <i>shouldst óf wouldst</i> <i>have.</i>	Ik mogt, kon óf zoude hebben. Gy mogt; kondet óf zoudt hebben. Hy mogt, kon óf zoude hebben.
---	---

Meervoud.

<i>We might, could, should</i> <i>óf would have.</i>	Wy mogten, konden óf zouden hebben.
---	--

C 4

re.

56. KORTE WEGWYZER.

I might, could, should of would have. Gylieden mogt, kon-
det of zoudet heb-
ben.
They might, could, should of would have. Zy mogten, kon-
den of zouden heb-
ben.

En zo ook in alle de andere tyden, als:

I might have had, Ik mogt gehad heb-
ben.
I should have had, Ik zou gehad hebben.
I could have had, Ik kon gehad hebben.
enz.

De ONBEPAAALDE WYZE.

(INFINITIVUS.)

to Have, Hebben. *to Have had,* Gehad
hebben.

Het Deelwoord.

Having, Hebbende. *Having had,* Hebben-
de gehad.

Helpwoord *I Am,* Ik ben, wordt aldus
veranderd.

De

der ENGELSCHE TAAL. 57

De TOONENDE WYZE.

De Tegenwoordige tyd.

<i>I am,</i> Ik ben.	<i>We are,</i> Wy zyn.
<i>Thou art,</i> Gy bent.	<i>You are,</i> Gylieden zyt.
<i>He is,</i> Hy is.	<i>They are,</i> Zy zyn.

De Onvolkomen verleden tyd.

<i>I was,</i> Ik was.	<i>We were,</i> Wy waai- ren. (waart.)
<i>Thou was,</i> Gy waart.	<i>Ye were,</i> Gylieden
<i>He was,</i> Hy was.	<i>They were,</i> Zy waa- ren.

De Volkomen verleden tyd.

<i>I have been,</i>	<i>Ik heb of ben geweest.</i>
<i>Thou hast been,</i>	<i>Gy hebt of bent geweest.</i>
<i>He hath been.</i>	<i>Hy heeft of is geweest.</i>

Meervoud.

<i>We have been,</i>	<i>Wy hebben of zyn geweest.</i>
<i>Ye have been,</i>	<i>Gylieden hebt of zyt ge- weest.</i>
<i>They have been.</i>	<i>Zy hebben of zyn geweest.</i>

C 5

De

De meer als volkomen verleden tyd.

I had been, Thou hadst been, He had been.	Eenvoud.	Ik had of was geweest.
		Gy had of waart geweest.
		Hy had of was geweest.

We had been, Ye had been, They had been.	Meervoud.	Wy hadden of waaren geweest.
		(weest.
		Gylieden hadt of waart geweest.
		Zy hadden of waaren geweest.

De Tegenwoordige tyd.

I shall of will be, Thou shalt of wilt be, He shall of will be.	Eenvoud.	Ik zal zyn	} of weezen.
		Gy zult zyn	
		Hy zal zyn	
We shall of will be, Ye shall of will be, They shall of will be.		Wy zullen zyn	} of weezen.
		Gylieden zult zyn	
		Zy zullen zyn	

De GEBIEDENDE WYZE.

	Eenvoud.	
Be thou,	Wees gy.	
Let him be,	Dat hy zy.	

Meer-

Meervoud.

Be we of	Let us be,	Zynwe of	laat ons zyn.
Be ye,	Weest if	zyt gylieden.	
Let them be,	Dat zy zyn of	laat hen zyn.	

De WENSCHENDE OF ONDERVOEGELYKE WYZE.

De Tegenwoordige tyd.

That	Eenvoud.	} Ik zy.	
	I be,		Gy zyt.
	Thou beest, Dat		Hy zy.
	He be,		

That	Meervoud.	} Wy zyn.	
	We be,		Gylieden zyt.
	Ye be, Dat		Zy zyn.
	They be,		

De Onvolkomen verleden tyd.

That	Eenvoud.	} Ik waar.	
	I were,		Gy waart.
	Thou wert, Dat		Hy waare.
	He were,		

That	Meervoud.	} Wy waaren.	
	We were,		Gylieden waart.
	Ye were, Dat		Zy waaren.
	They were,		

C 6.

De:

De Volkomen verleden tyd.

		<i>Eenvoud.</i>	
<i>When</i>	}	<i>I have been,</i>	{ Ik geweest ben of heb.
		<i>Thou hast been,</i> Als	{ Gy geweest bent of hebt.
		<i>He hath been,</i>	{ Hy geweest is of heeft.

		<i>Meervoud.</i>	
<i>When</i>	}	<i>We have been,</i>	{ Wy geweest zyn of hebben.
		<i>Ye have been,</i> Als	{ Gyl. geweest zyt of hebt.
		<i>They have been,</i>	{ Zy geweest zyn of hebben.

De meer als verleden tyd.

		<i>Eenvoud.</i>	
<i>If</i>	}	<i>I had been,</i>	{ Ik geweest waare of hadde.
		<i>Thou hadst been,</i> Zo	{ Gy geweest waart of hadt.
		<i>He had been,</i>	{ Hy geweest waare of hadde.

Meer-

Meervoud.

<i>When</i>	}	<i>We had been,</i>	{ Wy geweest waaren of hadden.
		<i>Ye had been,</i> Zo	{ Gyl. geweest waart of hadden.
		<i>They had been,</i>	{ Zy geweest waaren of hadden.

De Toekomende tyd.

		<i>Eenvoud.</i>	
<i>When</i>	}	<i>I shall or will be,</i>	{ Ik zyn of we- zen zal.
		<i>Thou shalt or Wan- wilt be,</i> neer	{ Gy zyn of weezen zult.
		<i>He shall or</i>	{ Hy zyn of
		<i>Will be,</i>	{ weezen zal.

Meervoud.

<i>When</i>	}	<i>We shall or will be,</i>	{ Wy zyn of weezen zullen.
		<i>Ye shall or Wan- wilt be,</i> neer	{ Gylieden zyn of weezen zult.
		<i>They shall or</i>	{ Zy zyn of wee-
		<i>will be,</i>	{ zen zullen.

C 7

De

De Onderfellende toekomende tyd.

Tenwoord.

I should be,

Ik zou zyn of weezen.

Thou shouldst be,

Gy zoudt zyn of weezen.

He should be,

Hy zou zyn of weezen.

Meerwoord.

We should be,

Wy zouden zyn of weezen.

Ye should be,

Gylhed. zoud zyn of weezen.

They should be,

Zy zouden zyn of weezen.

De ONBEPAALENDE WYZER.

De tegenwoordige tyd. To be, Zyn of weezen.

De verleden tyd. To have been, Gezeen. To weest te zyn.

De Deelwoorden.

Tegenwoordig. Being, Zynde of wezende.

Verleden. Been, Geweest. Having been, Geweest zynde of hebbende.

Hebbende dus voorbeelden gegeven van de *Verwoeging* der twee voornaamste *Helpwoorden*, zal ik, eer ik tot andere *Werkwoorden*.woorden overgaan, nóg eenige *Helpwoorden*, die in de *tyden* gebreklyk zyn, en meerder by andere *Werkwoorden* gevoegd, dan alleen gebruykt worden, alhier ter neêrstellen: *namelyk Can, could, may, might, will, would, should, ought en must.**Tegenwoordig.**Enwoord.*

I CAN, Ik kan,

Meerwoord. We can, Wy kunnen.

Thou canst, Gy kunt.

Ye can, Gylhed. kon.

He can, Hy kan.

They can, Zy kunnen.

Onvolmaakt verleden.

Enwoord.

I could, Ik kon

Meerwoord. We could, Wy konden.

Thou couldst, Gy

Ye could, Gylheden konden.

He could, Hy kon.

They could, Zy konden.

*Tegenwoordig.**Enwoord.*

I MAY, Ik mag.

Meerwoord. We may, Wy moogen.

Thou mayst, Gy

Ye may, Gylheden moogt.

He may, Hy mag.

They may, Zy moogen.

On-

Onvolmaakt verleden.

Eenvoud.	Meervoud.
I MIGHT, Ik mogt.	We might, Wy mogten.
Tbou mightest, Gy mogt.	Ye might, Gylieden mogt. (ten.)
He might, Hy mogt.	They might, Zy mogten.

Tegenwoordig.

Eenvoud.	Meervoud.
I WILL, Ik wil of zal.	We will, Wy willen of zullen.
Tbou wilt, Gy wilt of zult.	Ye will, Gylieden wilt of zult.
He will, Hy wil of zal.	They will, Zy willen of zullen.

Onvolmaakt verleden.

Eenvoud.
I WOULD, Ik wildè, wou of zou.
Tbou wouldest, Gy wildet, woudt of zoudt.
He would, Hy wilde, wou of zou.

Meervoud.
wy would, Wy wilden, wouden of zouden.
Ye would, Gylieden wildet, woudet of zoudet.
They would, Zy wilden, wouden of zouden.

Tegenwoordig.

Eenvoud.	Meervoud.
I SHALL, Ik zal.	We shall, Wy zullen.
Tbou shall, Gy zult.	Ye shall, Gylied. zult.
He shall, Hy zal.	They shall, Zy zullen.

Onvolmaakt verleden.

Eenvoud.	Meervoud.
I SHOULD, Ik zou.	We should, Wy zouden.
Tbou shouldest, Gy zoudt.	Ye should, Gylieden zoudt. (den.)
He should, Hy zou.	They should, Zy zouden.

Ought, als:

Eenvoud.
I OUGHT, Ik behoort, behoorde, of moet en most.
Tbou oughtest, Gy behoort, behoordet, of moet en most.
He ought, Hy behoort, behoorde, of moet en most.

Meervoud.
We ought, Wy behooren, behoorden, of moeten en mosten.

Ye.

Ye ought, Gylieden behoort, behoortet, *of* moet *en* most.

They ought, Zy behooren, behoorden, *of* moeten *en* mosten.

Must, als:

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I must</i> , Ik moet <i>of</i> most.	<i>We must</i> , Wy moeten <i>of</i> mosten.
<i>Thou must</i> , Gy moet <i>of</i> most.	<i>Ye must</i> , Gylieden moet <i>of</i> most.
<i>He must</i> , Hy moet <i>of</i> most.	<i>They must</i> , Zy moeten <i>of</i> mosten.

Hoewel nu deeze bovenstaande *Gebreke-lyke Helpwoorden* niet de voorste in den rang gesteld zyn, echter zou het voor den Leerling niet quaalyk voegen, dezelve 't eerst te leeren; omdat geen *Werkwoord* door alle deszelfs *wyzen en tyden*, zonder 't behulp van eenige derzelve, kan geleyd worden, gelyk het gevolg genoegzaam zal toonen. Doch ik zal hier des Leerlings hoofd niet breeken, met volgens de Latynsche manier te zeggen, dat 'er vier *Conjugatien* zyn; want schoon eenige zulk een verdeeling hebben gemaakt, nógtans bevindt men, dat de uytzonderingen *of* onregelmatige woorden zo veel zyn, dat het inderdaad ligter valt,

valt, zich met zo een gebrekyke regelmaat gansch niet te bemoeijen, en alleen door 't gebruik te leeren, hoe de verscheydene *Werkwoorden* in den *Onvolkomen verleden* geboogen worden. Ik zal derhalven een voorbeeld geven van 't *bedryvend woord*, (*Activum*) *to Love*, Beminnen, liefhebben.

De

TOONENDE WYZE.

Tegenwoordige tyd.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I love</i> , Ik bemin.	<i>We love</i> , Wy beminnen.
<i>Thou lovest</i> , Gy bemint.	<i>Ye love</i> , Gylieden bemint.
<i>He loveth of loves</i> , Hy bemint.	<i>They love</i> , Zy beminnen.

Deeze zelfde tyd wordt ook met byvoeging van het woordtje *Do* uytgedrukt, met dit onderscheyd nógtans, dat deeze t'zamen-gevoegde wyze van spreken wat krachtiger van naadruk is, gelyk ook in myn *Woordenboek* onder 't woord *Do* is aangewezen.

Een.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
<i>I do love, Ik bemint.</i>	<i>We do love, Wy beminnen:</i>
<i>Tbou dost love, Gy bemint.</i>	<i>Ye do love, Gylieden bemint.</i>
<i>He doth love, Hy bemint.</i>	<i>They do love, Zy beminnen.</i>

Onvolkomen verleden tyd.

Deeze tyd wordt ook even als de tegenwoordige op tweederley wyze uytgedrukt, aldus:

<i>Eenvoud.</i>
<i>I loved of did love, Ik beminde.</i>
<i>Tbou lovedst of didst love, Gy beminde.</i>
<i>He loved of did love, Hy beminde.</i>

<i>Meervoud.</i>
<i>We loved of did love, Wy beminden.</i>
<i>Ye loved of did love, Zy beminden.</i>
<i>They loved of did love, Zy beminden.</i>

Volkomen verleden tyd.

<i>Eenvoud.</i>
<i>I have } loved, Ik heb }</i>
<i>Tbou hast } loved, Gy hebt }</i>
<i>He hath } loved, Hy heeft }</i>

Meer-

<i>Meervoud.</i>
<i>We have } loved, Wy hebben }</i>
<i>Ye have } loved, Gylied. hebt }</i>
<i>They have } loved, Zy hebben }</i>

Meer als volkomen verleden tyd.

<i>Eenvoud.</i>
<i>I had } loved, Ik hadt }</i>
<i>Tbou hadst } loved, Gy hadt }</i>
<i>He had } loved, Hy hadt }</i>

<i>Meervoud.</i>
<i>We had } loved, Wy hadden }</i>
<i>Ye had } loved, Gylied. hadt }</i>
<i>They had } loved, Zy hadden }</i>

Toekomende tyd.

<i>Eenvoud.</i>
<i>I shall of will } love, Ik zal beminnen.</i>
<i>Tbou shall of wilt } love, Gy zult beminnen.</i>
<i>He shall of will } love, Hy zal beminnen.</i>

<i>Meervoud.</i>
<i>We shall of will } love, Wy zullen bemin-</i>
<i>Ye shall of will } love, Gyl. zult } nen.</i>
<i>They shall of will } love, Zy zullen }</i>

De

De

GEBIEDENDE WYZE.

<i>Eenvoud.</i>	<i>Meervoud.</i>
Love of love thou, Bemin.	Let us love, Bemin- nen we.
Let him love, Dat hy beminne.	Love of love ye, Be- mint Gylieden.
	Let them love, Dat zy beminnen.

De WENSCHENDE of ONDER-
VOEGLYKE WYZE.

Tegenwoordige en toekomstige tyd.

<i>Eenvoud.</i>	
That I may love,	Dat ik beminne of mag beminnen.
That thou mayst lo- ve,	Dat gy bemint of moogt beminnen.
That he may love,	Dat hy beminne of mag beminnen.

<i>Meervoud.</i>	
That we may love,	Dat wy beminnen of moogen beminn- nen.

That

That ye may love,	Dat gylieden bemin- net of moogt bemin- nen.
That they may love,	Dat zy beminnen of moogen beminnen.

Onvolkomen verleden tyd.

<i>Eenvoud.</i>	
That I loved of did love.	Dat ik beminde.
That thou lovedst of didst love,	Dat gy beminde.
That he loved of did love,	Dat hy beminde.

<i>Meervoud.</i>	
That we loved of did love,	Dat wy beminden.
That ye loved of did love,	Dat gylieden bemin- det.
That they loved of did love,	Dat zy beminden.

Dus kan men ook zeggen:

<i>Eenvoud.</i>	
That I might love,	Schoon ik beminde of mogt beminnen.

That

72 KORTE WEGWYZER

Thō thou mightest love, Schoon gy beminde of mogt beminnen.
Thō he might love, Schoon hy beminde of mogt beminnen.

Meervoud.

Thā we might love, Schoon wy beminden of mogten beminnen.

Thō ye might love, Schoon gylieden bemindet of mogtet beminnen.

Thō they might love, Schoon zy beminden of mogten beminnen.

Volkomen verleden tyd.

Eenvoud.

Thō I have loved, Schoon ik bemind heb.

Thō thou hast loved, Schoon gy bemind hebt.

Thō he hath loved, Schoon hy bemind heeft.

Meervoud.

Thō we have loved, Schoon wy bemind hebben.

Thō ye have loved, Schoon gylieden bemind hebt.

Thō they have loved, Schoon zy bemind hebben.

Maar

der ENGELSCHE TAALE. 73

Meer als volkomen verleden tyd.

Eenvoud.

If I had loved, Zo ik bemind hadt.
If thou hadst loved, Zo gy bemind hadt.
If he had loved, Zo hy bemind hadt.

Meervoud.

If we had loved, Zo wy bemind hadden.

If ye had loved, Zo gylieden bemind hadt.

If they had loved, Zo zy bemind hadden.

Toekomende tyd.

Eenvoud.

When I shall love, Als ik beminnen zal.

When thou shalt love, Als gy beminnen zult.

When he shall love, Als hy beminnen zal.

Meervoud.

When we shall love, Als wy beminnen zullen.

D

when

When ye shall love, Als gylieden bemin-
nen zult.
When they shall love, Als zy beminnen zul-
len.

Tweede toekomende tyd.

Eenvoud.

When I shall have lo- Als ik bemind zal
ved, hebben.
When thou shalt have Als gy bemind zult
loved, hebben.
When he shall have Als hy bemind zal
loved, hebben.

Meervoud.

When we shall have Als wy bemind zul-
loved, len hebben.
When ye shall have Als gylieden bemind
loved, zult hebben.
When they shall have Als zy bemind zul-
loved, len hebben.

Onderstellende toekomende tyd.

Eenvoud.

I should love, Ik zou beminnen.
Thou shouldst love, Gy zoudt beminnen.
He should love, Hy zou beminnen.

Meer-

Meervoud.

We should love, Wy zouden bemin-
nen,
Ye should love, Gylieden zoudt be-
minnen.
They should love, Zy zouden bemin-
nen.

Tweede onderstellende toekomende tyd.

When I should have Wanneer ik bemind
loved, &c. zoude hebben, enz.

Onder de *Ondervoeglyke wyze* zyn ook te
ekenen deeze manieren van spreekken:

could have loved, Ik zou hebben kon-
nen beminnen.
You couldst have loved, &c. Gy zoud hebben kon-
nen beminnen, enz.

Desgelyks:

would have loved, Ik zou bemind heb-
&c. ben, enz.
I might have loved, Ik had konnen be-
&c. minnen, enz.

107 De

De
ONBEPAALENDE WYZE.De Tegenwoordige tyd.
To love, Beminnen.De Verleeden tyd.
To have loved, Bemind te hebben.

De Deelwoorden.

Tegenwoordig.
Loving, Beminnende.
Verleeden.*Loved*, Bemind.
Having loved, Bemind hebbende.Dit *Bedryvend Werkwoord* (Activum) dus doorloopen hebbende, blyft nóg overig te zeggen, dat het *Lydend woord* (Passivum) uytgedrukt wordt door het helpwoord *I Am*, in deezer voegen:

De TOONENDE WYZE.

Tegenwoordige tyd.

I am loved, Ik word of ben bemind.Onvolkomen verleeden tyd.
I was loved, Ik wierd of was bemind. Vol-

Volkomen verleeden tyd.

I have been loved, Ik ben of heb bemind geweest.

Meer als volkomen verleeden tyd.

I had been loved, Ik was of had bemind geweest.

Toekomende tyd.

I shall or will be loved, Ik zal bemind worden of zyn.

De GEBIEDENDE WYZE.

Eenvoud.

Be thou loved, Wees gy bemind.
Let him be loved, Dat hy bemind worde.

Meervoud.

Let us be loved, Dat wy bemind worden.
Be ye loved, Weest gyliden bemind.
Let them be loved, Dat zy bemind worden.

De WENSCHENDE of ONDERVOEGLYKE WYZE.

Tegenwoordige tyd:

That I be loved, Dat ik bemind worde of zy.
May I be loved, D 3 On-

78 KORTE WEGWYZER

Onvolkomen verleeden tyd.

That I were loved, } Dat ik bemind wier-
That I might be loved, } de of waare.
 Volkomen verleeden tyd.

That I have been loved,
 Dat ik bemind geweest ben of heb.
When I have been loved,
 Wanneer ik bemind geweest ben.

Meer als volkomen verleeden tyd.

That I had been loved,
 Dat ik bemind geweest waare of hadde.
When I had been loved,
 Wanneer ik bemind geweest waare of had-
 de. Toekomende tyd.
When I shall or will be loved, Als ik bemind
 zal zyn of weezen.

De ONBEPAALENDE WYZEN

De Tegenwoordige tyd.

To be loved, Bemind worden of zyn.
To have been loved, Bemind geweest zyn
 of hebben.

Het Deelwoord.

Loved, Bemind.
 Merk. Het gene in 't *Bedryvend* woord,
 van 't gebruik der *Helpwoorden*, *would,*
could, *should* is gezegd geweest, vindt hier
 ook

der ENGELSCHE TAALE. 79

ook plaats, en kan gebruykt worden als de
 zaak zulks vereyscht.

Vólgens dit voorbeeld moet men alle de
 andere Werkwoorden *Conjugeeren*: dóch
 echter aanmerken, dat de verandering, die
 de *Werkwoorden* in den *Onvolkoomen verleeden*
tyd hebben, zeer verscheyden is; want het
 woord *Love* heeft *Loved*: maar men vindt,
 behalven de veelvuldige andere veranderingen,
 ook *Werkwoorden*, die in dat geval geen
 veranderingen toelaaten: als, *I beat*, Ik
 slaa en sloeg. *I burst*, Ik berst en borst. *I cast*,
 Ik werp en wierp. *I eat*, Ik eet en at. *I spit*,
 Ik spuw en spoog. *I put*, Ik stel, doe, en
 stelde, deed. *I shut*, Ik sluyt en sloot. *To*
Cut, *Snyden*. *Cut*, gesneeden, enz.

Dóch nademaal de meeste aan verande-
 ringe onderworpen zyn, en sommige daar
 van onder één hoofd kunnen betrokken
 worden, zo zyn hier de naavólgende neêr-
 gesteld; waar uyt den *Leerling* staat aan te
 merken, dat gelykerwys de *Onbepaalende*
wyze van een *Werkwoord*, en de *eerste persoon*
 van den *tegenwoordigen tyd* der *Toonende wy-*
ze één en dezelfde is, bestaande de veran-
 dering maar alleen in de byvoeging van het
Voornaamwoord I, en 't *Ledeken to*, (by
 voorbeeld, *I Love*, Ik bemin, *to Love*, Bemin-
 nen) zo is ook meest altyd de eerste persoon
 der *Onvolkomen verleeden tyd*, en het *Deel-*

30 KORTE WEG WYZER

woord der *Verleden tyd* één en 't zelve, als
I Loved, Ik beminde, *Loved*, Bemind,
 zynde echter eenige woorden daar van
 uytgezonderd.

I. Gelykerwys dan 't woord *Love* met een
 sillaab verlengd wordt, als *Loved*, zo zyn
 er meer *Werkwoorden*, die desgelyks een sil-
 laab tot zich nemen, als:

to *Boast*, Roemen, pochgen.
Boasted, Beroemd, gepocht.
 te *Bridle*, Breydelen.
Bridled, Gebreydeld.
 to *Maintain*, Handhaaven.
Maintained, Gehandhaafd.
 to *Mend*, Verbéteren.
Mended, Verbéterd.
 to *Signify*, Betékenen.
Signified, Betékend.
 to *Vanish*, Verdwynen.
Vanished, Verdweenen.

II. De volgende veranderen *ee* in *e*, als:

to *Bleed*, Bloeden.
Bled, Gebloed.
 to *Creep*, Kruypen.
Crept, Gekroopen.
 to *Feed*, Voeden.
Fed, Gevoed.

to *Feel*,

1735 Sewer 1 deel 3/3

der ENGELSCHE TAALE. 81

to *Feel*, Voelen.
Felt, Gevoeld.
 to *Keep*, Bewaaren.
Kept, Bewaard.
 to *Meet*, Ontmoete n.
Met, Ontmoet.
 to *Sleep*, Slaapen.
Slept, Geslaapen.
 to *Sweep*, Veegen.
Swept, Geveegt.

Hier onder zou men ook kunnen betrek-
 ken

to *Clear*, Klooven.
Cleft, Geklooft.
 to *Leave*, Verlaaten.
Left, Verlaaten.
 to *Lead*, Leyden.
Led, Geleyd.
 to *Read*, Leezen.
Read, ('t welk men uytspreekt *red*) ge-
 leezen.

III. Sommige veranderen *d* in *t*, als:

to *Bend*, Buygen.
Bent, Geboogen.
 to *Lend*, Leenen.
Lent, Geleend.
 to *Rend*, Scheuren.
Rent, Gescheurd.

D 5

to *Spend*,

82 KORTE WEGWYZER

to Spend, Verteeren.
Spent, Verteerd.

IV. Sommige veranderen i in u,

to Drink, Drinken.
Drunk, Gedronken.
to Fling, Werpen.
Flung, Geworpen.
to Ring, Luyen.
Rung, Geluyd.
to Sink, Zinken.
Sunk, Gezonken.
to Spring, Springen.
Sprung, Gesprongen.
to Swim, Zwemmen.
Swom, Gezwommen.
to Wring, Wringen.
Wrung, Gewrongen.
to Strike, Slaan.
Struk, Geslagen.
to Stink, Stinken.
Stunk, Gestonken.

V. Sommige veranderen i in ou, als :

to Bind, Binden.
Bound, Gebonden.
to Find, Vinden.
Found, Gevonden.
to Wind, Winden.
Wound, Gewondoh.

VI. Som-

der ENGELSCHE TAALE. 83

VI. Sommige neemen gbt tot zich, be-
reffens eenige andere verandering, als :

to Bring, Brengen.
Brought, Gebragt.
to Buy, Koopen,
Bought, Gekocht.
to Catch, Vangen.
Caught, Gevangen, en Catch'd.
to Fight, Vechten.
Fought, Gevochten.
to Seek, Zoeken.
Sought, Gezocht.
to Think, Denken.
Thought, Gedacht.
to Teach, Onderwyzen.
Taught, Onderweezen.
to Work, Werken.
Wrought, Gewrócht.

VII. Voorts zyn 'er veele woorden, die
men niet zo wel onder een zéker hoofd be-
trekken kan, als :

to Ask, Vraagen.
Askt, Gevraagt.
to Smell, Ruyken,
Smelt, Gerooken.
to Sell, Verkoopen.
Sold, Verkocht.

D 6

to Stand,

84 KORTE WEGWYZER

- to *Stand*, Staan.
Stood, Gestaan.
to *Dream*, Droomen.
Dreamt, Gedroomd.
to *Flee*, Vlieden.
Fled, Gevlooden.
to *Hear*, Hooren.
Heard, Gehoord.
to *Make*, Maaken.
Made, Gemaakt.
to *Behold*, Aanschouwen.
Beheld, Aangeschouwd.
to *Deal*, Handelen.
Dealt, Gehandeld.
to *Spill*, Storten.
Spilt, Gestort.
to *Lose*, Verliezen.
Lost, Verlooren.
to *Shoot*, Schieten.
Shot, Geschooten.
to *Have*, Hebben.
Had, Gehad.
to *Withhold*, Onthouden, onttrekken.
Withheld, Onthouden, onttrokken.
to *Can*, Konnen.
Could, Kon.
to *Will*, Willen.
Would, Woud.

VIII. Eyndelyk zyn'er eenige *Werkwoorden*,
den,

der ENGELSCHER TAALE: 85

den, welker *Deelwoord* der *Verleden tyd*
vande *Onvolkomen verleden tyd* der *Toonen-*
de *wyze* verscheelt, als:

- to *Blow*, Blaazen.
I Blew, Ik blies.
Blown, Geblaazen.
to *Crow*, Groeijen.
I Grew, Ik groeide.
Grown, Gegroeid.
to *Know*, Kennen, weeten.
I Know, Ik kende, wist.
Known, Gekend, geweeten.
to *Throw*, Werpen.
I Threw, Ik wierp.
Thrown, Geworpen, gesmeeten.
to *Draw*, Trekken.
I Drew, Ik trok.
Drawn, Getrokken.
to *Bear*, Draagen.
I Bore, Ik droeg.
Born, Gedraagen.
to *Swear*, Zweeren.
I Swore, Ik zwoer.
Sworn, Gezwooren.
to *Tear*, Scheuren.
I Tore, Ik scheurde.
Torn, Gescheurd.
to *Wear*, Draagen, slyten.
I Wore, Ik droeg, sleet.
Worn, Gedraagen, gesleeten.

D 7

Hier

Hier onder kunnen ook de volgende Onregelmaatige betrokken worden:

- to *Arise*, Opstaan, opryzen.
I Arose, Ik stond op.
Arisen, Opgestaan, opgereezen.
to *Beat*, Slaan.
I Beat, Ik sloeg.
Beaten, Geslagen.
to *Béget*, Teelen.
I Bégot, Ik teelde.
Bégotten, Geteeld.
to *Chide* Bekyven.
I Chid, Ik bekeef.
Chidden, Bekeeven.
to *Choose*, Verkiezen.
I Chose, Ik verkoos.
Chosen, Verkooren.
to *Come*, Komen.
I Came, Ik quam.
Come, Gekomen.
to *Do*, Doen.
I Did, Ik deed.
Done, Gedaan.
to *Drive*, Dryven.
I Drove, Ik dreef.
Driven, Gedreeven.
to *Eat*, Eeten.
I Ate, Ik at.
Eaten, Gegeeten.

to *Fall*,

- to *Fall*, Vallen.
I Fell, Ik viel.
Faln, Gevallen.
to *Fly*, Vliegen.
I Flew, Ik vloog.
Flown, Gevloogen.
to *Forfake*, Verlaaten.
I Forfook, Ik verliet.
Forfaken, Verlaaten.
to *Freeze*, Vriezen.
Froze, Vvoor.
Frosen, Gevrooren.
to *Got*, Krygen.
I Got, Ik kreeg.
Gotten, Gekreegen.
to *Give*, Geeven.
I Gave, Ik gaf.
Given, Gegeeven.
to *Go*, Gaan.
I Went, Ik ging.
Gone, Gegaan.
to *Hang*, Hangen.
I Hung, Ik hong.
Hang'd, of *Hung*, Gehangen.
to *Hide*, Verbergen.
I Hid, Ik verbórg.
Hidden, Verbórgen.
to *Hold*, Houden.
I Held, Ik hield.
Holden, Gehouden.

to *Knit*,

- to *Knit*, Breijen.
I Knitted, Ik breyde.
Knit, Gebreyd.
- to *Ly*, Leggen.
I Lay, Ik lag.
Lain, Geleegen.
- to *Lay*, Leggen, neêrzetten.
I Laid, Ik leide.
Laid, Gelegd.
- to *Ow*, Schuldig zyn, behooren.
I Owed, Ik was schuldig.
It Ought, Het behoorde, 't most.
- to *Ride*, Ryden.
I rid, Ik reed.
Ridden, Gereeden.
- to *Run*, Loopen.
I Ran, Ik liep.
Run, Geloopen.
- to *See*, Zien.
I Saw, Ik zag.
Seen, Gezien.
- to *Shake*, Schudden.
I Shook, Ik schudde.
Shaken, Geschud.
- to *Sow*, Zaaïen.
I Sowed, Ik zaaide.
Sown, Gezaaid.
- to *Speak*, Spreken.
I Spoke, Ik sprak.
Spoken, Gesproken.

to *Steal*,

- to *Steal*, Steelen.
I Stole, Ik stal.
Stolen, Gestoolen.
- to *Take*, Neemen.
I Took, Ik nam.
Taken, Genomen.
- to *Tread*, Treeden.
I Trode, Ik trad.
Trodden, Getreeden.
- to *Weave*, Weeven.
I Wove, Ik weefde.
Woven, Geweeven.
- to *Write*, Schryven.
I Wrote, of *writ*, Ik schreef.
Written, Geschreeven.

Om nu nog iets van de *Afeydinge der Werkwoorden* te spreken, zo staat aan te merken, dat 'er verscheydene *Werkwoorden* uyt *Naamwoorden* gesmeed worden, alleen door byvoeginge van 't Ledeken *to*, als:

to <i>Chance</i> , Uytvallen,
gebeuren.	van	<i>Chance</i> , 't Geval.
to <i>Fear</i> , Vreczen.		<i>Fear</i> , Vreeze.
to <i>Fish</i> , Visschen.		<i>Fish</i> , Visschen.
to <i>Honour</i> , Eeren.		<i>Honour</i> , Eere.
to <i>House</i> , Huyzen.		<i>House</i> , een Huys.
to <i>Love</i> , Liefhebben.		<i>Love</i> , Liefde.
to <i>Milk</i> , Melken.		<i>Milk</i> , Melk.
		to <i>Oyl</i>

90 KORTE WEGWYZER

to <i>Oyl</i> , Olien.	UVA	<i>Oyl</i> , Oly.
to <i>Quiet</i> , Stillen.		<i>Quiet</i> , Stilte, rust.
to <i>Rule</i> , Regeeren.		<i>Rule</i> , een Regel.
to <i>Sin</i> , Zondigen.		<i>Sin</i> , Zonde.
to <i>Trust</i> , Betrouwen.		<i>Trust</i> , het Betrouwen.
to <i>Whip</i> , Geeffelen.		<i>Whip</i> , een Geeffel, zweep.
to <i>Further</i> , Vórdere.		<i>Further</i> , Vóder.

Sommige veranderen een weynig, als:

to <i>Breathe</i> , Ademen.	UVA	<i>Breathe</i> , Adem.
to <i>Braze</i> , Verkópen.		<i>Braze</i> , Kóper.
to <i>Glaze</i> , Verglazen.		<i>Glaze</i> , Glas.
to <i>Live</i> , Leeven.		<i>Live</i> , Leeven.
to <i>Prize</i> , Waardeeren.		<i>Prize</i> , Waardy, prys.
to <i>Strive</i> , Stryden, stribbelen.		<i>Strive</i> , Stryd.

En andere zyn'er, die, door byvoeging van de Sillaab *en*, uyt *Byvoegelyke Naamwoorden* in *Werkwoorden* veranderd worden, als:

to <i>Blacken</i> , Zwartten.	<i>Black</i> , Zwart.
to <i>Harden</i> , Verhardden.	<i>Hard</i> , Hard.
to <i>Hasten</i> , Haasten.	<i>Haste</i> , Haast.
to <i>Lengthen</i> , Verlengen.	<i>Length</i> , Lengte.

der ENGELSCHER TAALE. 91

to <i>Moisten</i> , Vochtig maaken.	UVA	<i>Moist</i> , Vochtig.
to <i>Soften</i> , Zacht maaken.		<i>Soft</i> , Zacht.
to <i>Sharpen</i> , Scherp maaken.		<i>Sharp</i> , Scherp.
to <i>Shorten</i> , Verkorten.		<i>Short</i> , Kort.
to <i>Whiten</i> , Witten.		<i>White</i> , Wit.

De

ONPERSOONLYKE WERKWOORDEN

zyn deze en diergelyke:

<i>It raineth</i> , <i>it rains</i> , het Regent.		<i>It did rain</i> , of <i>it rain'd</i> , het Regende.
<i>It hails</i> , het Hagelt.		<i>It snows</i> , het Sneeuwt.
<i>It blows</i> , het Waait.		<i>It blew</i> , het Waaide.

Onder deze kan men ook betrekken eenige, die, hoewel perfoonlyk, echter onperfoonlyk gebruykt worden, als:

<i>It pleaseth</i> , het Behaagt, belieft.		<i>It displeaseth</i> , het Mishaagde.

Van de

DEELWOORDEN.

DE *Deelwoorden* worden alzo genoemd, om dat ze, schoon een gedeelte der *Werkwoorden* zynde, echter ook (te weten de *Bedryvende*) als *Byvoeglyke Naamwoorden* gebruykt worden, en overzulks tweedeleij gebruyk deelachtig zyn; behalven nóg, dat een iegelyk *bedryvend Deelwoord* in 't Engelsch een *Zelfstandig Naamwoord* wordt, als men de *Ledekens a*, *an* óf *the* daar voor zet.

Die van de *Bedryvende Werkwoorden* komen, eyndigen in *ing*, en zyn van den *tegenwoordigen tyd*, als:

<i>Asking</i> , Vraagende.	<i>the Asking</i> , de Vraagging.
<i>Enquiring</i> , Onderzoekende.	<i>the Enquiring</i> , de Onderzoeking.
<i>Finding</i> , Vindende.	<i>the Finding</i> , de Vinding.
<i>Teaching</i> , Leerende, onderwyzende.	<i>the Teaching</i> , de Leerling, onderwyzing.

Die van de *Lydende Werkwoorden* afkomstig zyn, zyn van den *Verleedenen tyd*, als:
Ask'd,

<i>Ask'd</i> , Gevraagd.	<i>Found</i> , Gevonden.
<i>Enquired</i> , Onderzocht.	
	<i>Taught</i> , Geleerd.

Van de

BYWOORDEN.

Een *Bywoord* is een *Spraakdeel*, 't welk by een *Werkwoord* gevoegd wordt, om de hoedanigheyd der doeninge, óf eenige omstandigheyd daar omtrent uyt te drukken.

De *Bywoorden der Hoedanigheyd* maaken wel 't grootste getal uyt, en eyndigen doorgaans in *ly*, spruytende uyt de *Byvoeglyke Naamwoorden*, als:

<i>Affectionately</i> , Toegeneygdelyk.		<i>Affectionate</i> , Toegeneygt.
<i>Easily</i> , Gemaklyk.		<i>Easy</i> , Ligt, gemaklyk.
<i>Humbly</i> , Ootmoediglyk.		<i>Humble</i> , Ootmoedig.
<i>Negligently</i> , Onachtzaamlyk.		<i>Negligent</i> , Onachtzaam.
<i>Wisely</i> , Wyslyk.		<i>Wise</i> , Wys.

Hier toe behooren ook *well*, *wel*, *ill*, *quaalyk*.

Be-

94 KORTE WE WYZER

Bevestigende en ontkennende zyn, *Yes, yea, ja, indeed, inderdaad, verily, truly* waarlyk. *surely*, zekerlyk: en *No, nay, neen, not*, niet. *no wise*, geenfins. *not at all*, ganschelyk niet, in geenen deele. *Neither*, nóchte.

Des tyds, als *Nou nu, then* toen, *to day* heden, *to morrow* morgen, *yesterday* gisteren, *sometimes* somtyds, *seldom* zelden, *always* altyd, *ever* ooit, *never* nooit; *since* federd, *soon* haast, *ras*; *presently* terstond, *yet* nóg, *still* steeds, *untill* tót dat.

Van Vergelykinge, als *As* als, *so* zo, *like-wise* desgelyks, *more* meer, *less* minder, *rather* liever, eerder; *than* dan, als.

Van getal, als *Once* eens, eenmaal, *twice* tweemaal, *thrice* driemaal: *first* voor eerst, *secondly* ten tweeden, *thirdly* ten derden.

Van Plaats, als *Where* waar, *whither* waar naar toe, *here* hier, *hither* herwaards, *there* daar, *thither* derwaards, *hence* hier van daan; *thence* daar van daan, *whence* waar van daan, *any where* ergens, *no where* nergens, *else where* elders.

Van Hoeveelbeyd, als *Many*, *much* veel, *few*, *little* weynig, *enough* genoeg.

En nóg veele andere, die men echter meestendeels onder die van *Hoedanigbeyd* zou kunnen betrekken.

Wydere staat aan te merken, dat vertheydene

der ENGELSCHE TAALE: 95

Gene *Bywoorden* ook aan de trappen der *Vergelykinge* onderworpen zyn; als *Early, earlier, earliest*, *Vroeg, vroeger, vroegst*; *Soon, sooner, soonest*, *vroeg of haast, haastiger of radder, radt of eerst*; *Oftien, oftener, ofteneft*; *dikwils, dikwyliger, meermaalen, dikwilft*; *Well, better, best*, *wel, beter, best*; *Ill, worse, worst*, *quaad, erger, slim*.

Van de

t'ZAMENVOEGSELS.

Een *t'Zamenvoegsel* is een *Spraakdeel*, dienende om woorden en spreuken aan één te koppelen, en behoorlyk t'zamen te voegen.

Hier van zyn sommige volstrektelyk t'zamenkoppelende, als:

And en, ende; *or, of, ofte*; *also* ook; *moreover*, daarenboven; *likewise*, desgelyks; *furtber*, voorts.

Schifende, als *Either of, 't zy; nor, neither* nóch, nóchte.

Veroorzaakende, als *For want, because* om dat, *that so* op dat, *lest* op dat niet, *whereas* nademaal, *since* dewyl; *vermits*; *seeing*

seeing aangezien, *forasmuch* voor zo veel, nademaal.

Weerstreevige, als *Yet* nochtans, *however* echter, *but* maar, *though* of *tho* hoewel, *although* alhoewel.

Voorwaardige, als *If* indien, *if so be* byaldien, *provided that* behoudelyk dat, welverstaande dat; *unless* 't en zy, 't en waare.

Uytzonderende, als *Except* uytgenomen, ten zy; *besides* behalven, *notwithstanding* niet-tegenstaande, onaan gezien.

Van de

VOORZETZELS.

Voorzetzels worden voor een Naamwoord gezét, om daar door de omstandigheden uyt te drukken, als:

About, Omtrent, rondom.

Above, Boven.

Against, Tegen.

After, Achter, naa.

At, Aan, tót.

Beyond, Verby.

Between, Tusschen.

By, Door, by.

Beneath,

Beneath, } Beneden.

Below, } Beneden.

Before, Voor, alcer.

Behind, Achter.

From, Van.

Hard by, Dicht by.

In, In.

Into, In, tót.

Nigh, near, Naa, naby.

Of, Van.

Over, Over.

Over, against, Tegen over.

Out, Uyt, buyten.

To, Tót, te, aan, na.

Towards, Na toe.

Under, Onder.

Up, upon, Op.

With, Met.

Within, Binnen, in.

Without, Zonder, buyten.

Van de

TUSSCHENWERPSELS.

Tusschenwerpsels zyn niet anders dan zekere woordekens, die tusschen de reeden ingeworpen worden, om daar door de hartstogten, 't zy van *Verwonderinge*, *verblydinge*,

dinge, bedroevinge, verachtinge, enz. uyt te drukken, als O! O! *ô strange!* ô wonder! *ô brave!* Hey dat 's braaf! *oh!* ach! *alas!* he-laas! *wo!* wee! *fy!* *fy,* *foci!* *kujs,* *whist,* *stil,* S.

Van de

WOORDSCHIKKING.

ALdus alle de *Spraakdeelen* in't kort doorloopen hebbende, schynt de *orde* te vereyfchen, dat men ook iets van de *Syntaxis*, of *Woordschikking* melde: alhoewel een nauwe opmerking, zo in 't leezen als onder't spreekken, niet alleen als het gemaklykste middel, maar ook het gebruyk als de zekerste regel moet aangemerkt worden. Dies zal ik maar kortelyk eenige voorbeelden aanwyzen, waar in de Engelsche spreekwyze van de Nederduytsche verscheelt, zonder my aan de *orde* van een *Latynsche Syntaxis* te binden, of alles onder diergelyke régelen te betrekken.

Van

Van de

NAAMWOORDEN.

Van de *Zelfstandige Naamwoorden* valt niet zonderlings te zeggen, dewyl een *Hóllander* in het zamenvoegen derzelve al omtrent het zelfde gebruyk heeft; staande alleen aan te merken, dat daar wy *des* of *der* gebruyken, de Engelschen zich doorgaans van de woordtjes *of the* bedienen; als: *The fear of the Lord*, De vreeze des Heeren; *The light of the Sun*, het licht der zonne. Zo zegt men ook: *a glass of wine*, een glas wyns, *a pound of butter*, een pond boter, *an ell of cloth*, een elle laken, enz.

De verplaatsing der woorden kan best uyt het gebruyk geleerd worden, als *Bread and butter*, waar voor men in 't Néerduytsch zegt, *Boter en brood*.

Wat de *Byvoeglyke benaamingen* aangaat, dewyl die in 't Engelsch maar eenerley uytgang hebben, zo valt daar omtrent niet aan te merken; want schoon men op 't Nederduytsch zegt, een *Eerlyk* man, en eene *Eerlyke* vrouw, zo zegt men echter op 't Engelsch niet anders als *an honest man*, en *an honest woman*, wordende het *Byvoeglyk Naam-*

100 KORTE WEGWYZER.

Naamwoord, even als in 't Duytsch, voor, en niet achter 't *Zelfstandige* gesteld.

Somtyds gebeurt het wel, dat men een *Byvoeglyk Naamwoord* in de plaats van een *Bywoord* gebruykt, als: *To speak loud*, luyd spreken: doch dit is in 't Nederduytsch veel gemeener.

Van de

VOORNAAMEN.

't Is aanmerkelyk, dat het *Aanwyzende Voornaam-woord* THAT veelyds gebruykt wordt als een *Betrek.elyk*, en dat zo wel in 't *Meervoudig*, als in 't *Eenvoudig getal*, als: *They that will please God must fear him*, De gene, welke (die) Gode willen behagen, moeten hem vreezen. *The woman that goes yonder*, De vrouw die (welke) ginder gaat. *Birds that seldom fly*, Vogelen, die zelden vliegen. Ook wordt het wel uytgelaaten, als: *The horse he rid upon*, Het paard, waar op hy reed. Desgelyks wort *which* (welk) in 't Engelsch veelyds heel gevoeglyk uytgelaaten, als: *I never receiv'd the letter he spoke of*, Ik heb den brief, van welchen hy sprak, nooit gezien.

What wordt somtyds gebruykt als by ons *het gene*, als: *If what he hath told me be true*,
Zo

der ENGELSCHE TAALE. 101

Zo 't gene hy my gezegd heeft waar is. Ook zegt men, *What's the clock?* Hoe laat is 't?

Mine, thine, ours, yours, hers worden zonder byvoeginge van een *Zelfstandig Naamwoord* gebruykt; als *It is mine*, Het is myn. Ook bedient men zich daar van op eene by ons orgewoone wyze, als *I went to a friend of mine*, Ik ging by éenen van myne vrienden: *It is a cousin of ours*, Het is één van onze neeven (óf nichten), waar voor men echter op 't Duytsch ook wel zegt, 't *Is een neef van ons*.

All wordt onder anderen ook aldus gebruykt, *All the day long*, Den ganschen dag door. *All over the country*, 't Gansche land over. *Nothing at all*, gantsch niets.

Any heeft ook een byzonder gebruyk, als *Any paper will serve for that*, Allerley papier is daar toe goed.

Self; als *I my self will go*, Ik zal zelf gaan, *Thou thy self*, Gy zelf, *He him self*, hy zelf, *We our selves*, wy zelve, *you your selves*, gylieden zelve, *they them selves told it*, zy zelve zeyden't, *she her self*, zy zelve, *My own self*, myn eygen zelf, *the self same of the very same*, het zelfste, het eygenste.

Van de

WERKWOORDEN.

Van de *Werkwoorden* veel te zeggen, zo t'eenemaal noodeloos zyn; want als de Leerling de *Conjugatie* eens wel zal begrepen hebben, en zich dan naarstig in 't Engelsch leezen oefent, zal hy bevinden, dat hem geen zonderlinge verandering, behalven die van 't verschil der taalen, zal voorkomen; en hy zal door 't gebruyk en oefening alles veel beter kunnen bevatten, dan of hy zyn hoofd door 't leeren van *Régelen* breekten.

Niettemin zal 't niet ondienstig zyn aan te merken, dat de Engelschen veeltyds den *Onvolkomen verleden tyd* gebruyken, in plaats dat wy ons van den *Volkomen verleden tyd bedienen*, als *I never saw that man before*, Ik heb dien man ooit te vooren gezien.

't Is ook al een zonderlinge manier van spreken, en die van 't Nederduytsch afwykt, als de Engelschen zeggen, *I would have you to mind what I say*, Ik wenschte dat gy lette op 't gene ik zeg. *He would have me to go along with him*, Hy wou dat ik met hem gaan zoude. *He will have*

der ENGELSCH TAALE. 103
me do it, Hy wil hebben dat ik het doen zal.

Aanmerkelyk is 't mede, dat men in het Engelsch 't woord *Make* veeltyds in plaats van ons woord *Doen* gebruykt, als *I will make him do it*, Ik zal 't hem doen doen. *He will never be able to make him work*, Hy zal hem nooit kunnen doen werken.

Wat de plaatsing der *Werkwoorden* aangaat, dezelve verscheelt veeltyds van 't Nederduytsch, wordende het *Naamwoord* doorgaans achter 't *Werkwoord* gesteld, 't welk in 't Duytsch niet altydt wel luydt; want hoewel het goed Duytsch is te zeggen, *Hy bemint zynen broeder*, zo is 't echter wenschikkelyk, als men zou zeggen, *De kinderen behoorden te beminnen hunne ouders*, alhoewel het Engelsch vereyscht, dat men zegt, *Children ought to love their parents*. Zo ook: *To serve his master*, Zynen meester dienen, enz.

Van de

DEELWOORDEN.

De *Deelwoorden* worden in 't Engelsch zeer veel gebruykt, en dat zelfs op een by-

E 4 zon-

zondere wyze, die aan andere taalen niet zo eygen is, als :

I am reading, Ik lees, of ik ben doende met leezen. *Whilst I was writing*, Terwyl ik aan 't schryven was, of zo als ik beezig was met schryven. *Without mentioning any thing of it*, Zonder iets daar van te melden. *I will go a fishing*, Ik zal uyt visschen gaan. *I was going to drink*, Ik zoud eens gedronken hebben, of ik stond om eens te drinken. *To spend his time in playing*, Zynen tyd met speelen verquisten: Doch men zou mogen zeggen, dat het woord *playing* alhier niet eygentlyk een *Deelwoord*, maar een *Werkwoordelyk Naamwoord* (Nomen verbale) is, gelyk meest alle de Engelische *Deelwoorden*, als het de gelegenheyd vereyscht, zo konnen gebruikt worden.

Van de

BYWOORDEN.

Omtrent de *Bywoorden* is niet zonderlings aan te merken, als dat dezelve veeltyds achter de *Werkwoorden* gesteld worden, als: *He went out early*, Hy ging vroeg uyt: Niettemin gebeurt het ook wel, dat men dezelve voor 't *Werkwoord* plaatst, als *I bumbly*

der ENGELSCHE TAALE. 105
bumbly beseech thee, Ik bid u ootmoediglyk.

Van de

KOPPELWOORDEN.

of 't Zamenvoegfels.

Het *Koppelwoord And* wordt dikwils by de Engelischen gebruykt, daar het by ons verweegen wordt, als *Let us go and walk*, Laat ons gaan wandelen. *I'll go and see*, Ik zal gaan zien.

Van de

VOORZETSELS.

Het *Voorzetsel Into* heeft iets byzonders in zich, gevende eenen zekeren naadruk, dien men in andere Taalen zonder omschryving niet wel weet uyt te drukken; want behalven dat het dezelfde betekenis heeft als de Latynsche *Prapositio* [in] wanneer die by eenen *Accusativus* gevoegd wordt (gelyk als: *Intrahat in domum*, waar voor men in 't Engelsch zegt: *He went into the house*,) wordende in 't Duytsch het woordje *in* zo wel gebruykt, als men in een plaats reeds is, als

als wanneer men nóg in de beweeginge daar naar toe is; want men zegt, *Ik was in 't buys*, en *ik ging in 't buys*, waar voor men in 't Engelsch zegt: *I was in the bouse*, en: *I went into the bouse*: Ik zeg, behalven deeze betékenis, zo heeft het woordtje *Into* iets zeer aanmerkelyksin zich, als blykt in deeze volgende spreekwyzen: *To betray one into slavery*, Iemand verraaderlyk in slaaverny brengen. *It would frighten us into a greater union*, De vrees daar van zoud ons tót grooter eendragt leyden. *He was terrified into compliance*, Hy wierdt door schrik tót onderwerpinge gebragt.

't Woordtje *At* wordt onder anderen dus gebruykt, *To play at cards or ninepins*, Met de kaart of met kegels speelen.

Van de

TUSSCHENWERPSELS:

De *Tusschenwerpsels* worden in 't Engelsch even als 't Duytsch gebruykt, naar dat de gelegenheyd der zaake zulks vereyscht.

Hier

Hier mede zal ik af breeken; dewyl het lieter zal vallen door 't gebruyk, dan door Regelen te leeren, alhoewel men, als men syne gedachten over alles zou laten gaan, nog wel eenige byzonderheden zou kunnen aanwyzen, gelyk onder anderen, wanneer de Engelschen, van een schip spreekende, 'tzelve onder den Voornaam *She* betrekken, als: *She is a fine ship*, Het is een mooi schip, *She is a good sailer*, 't Is een schip, dat wel zeilt, of een welbezeyld schip. Dóch myn tegenwoordig besték laat my niet toe meer exempel van die natuur by te brengen.

Belangende de 't Zamenpreekingen, die echter deeze Spraakkonst volgen, hoewel de myn werk niet zyn, echter acht ik dat ze het nut van de Leerlingen kunnen geleeten worden.

E Y N D E.